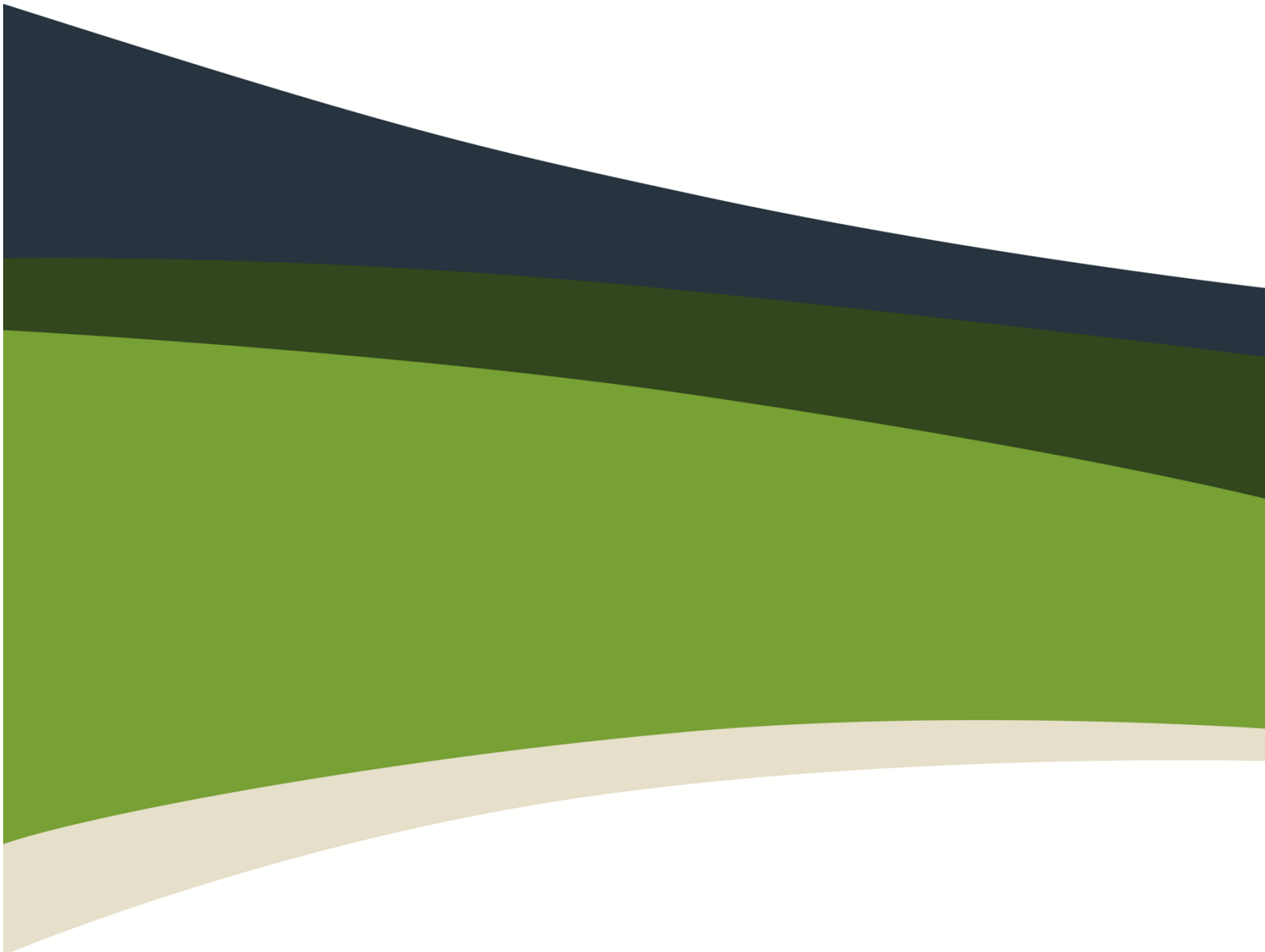

Najaarsnota 2019

Colofon

Uitgave Gemeente Wassenaar

Postbus 499 2240 AL Wassenaar

Inlichting: gemeente@wassenaar.nl

Inhoudsopgave

Algemeen.....	4
Inleiding.....	4
Raadsvoorstel en -besluit.....	5
Raadsvoorstel	5
Raadsbesluit	9
Programma's	10
P0 Bestuur en ondersteuning.....	11
P1 Veiligheid	24
P2 Verkeer en vervoer	27
P3 Economie	33
P4 Onderwijs.....	37
P5 Sport, cultuur en recreatie.....	41
P6 Sociaal Domein	50
P7 Volksgezondheid en milieu.....	60
P8 Wonen en bouwen	65
Financiën.....	70
Financiële ontwikkeling per programma	70
Projecten en programma's	71
Inleiding.....	71
Stoplichtrapportage projecten.....	72
Renovatie De Paauw en herstel park De Paauw	73
Herontwikkeling Den Deylschool.....	76
Havenkanaal	78
Lokale energiestrategie.....	80
Sporthal Wassenaar	83
Gymzaal Burmanlaan.....	86
Warenar	89
Programmarapportages	91
Invoering Omgevingswet.....	91
Projecten van derden.....	100
Rijnlandroute	101
Uitbreiding Herenwegschool.....	103
Generaal Winkelmanlaan	104
Zuidelijke ontsluiting Kerkehout	105
Voorlinden.....	106
ANWB-locatie.....	107
Valkenburg.....	108
Begrotingswijzigingen.....	111
Begrotingswijziging 2019	111
Begrotingswijziging 2020	112

Algemeen

Inleiding

Hierbij bieden wij u de tweede tussentijdse rapportage over 2019 aan en de tweede tussentijdse rapportage in deze 'nieuwe' vorm. In de Najaarsnota 2019 geven wij de stand van zaken over de uitvoering van de programmabegroting 2019 tot en met juli weer. Hiermee bent u bij de behandeling van de meerjarenbegroting 2020 – 2023 op de hoogte van de meeste actuele stand over 2019.

We proberen de toegankelijkheid van financiële informatie over de Gemeente Wassenaar steeds verder te verbeteren. Zo zijn de voor- en najaarsnota inmiddels volledig beschikbaar via de website. Naast deze nieuwe vorm wordt in de Najaarsnota meer aandacht besteed aan de voortgang op het beleid. Het eindstation is hiermee nog niet bereikt, maar er wordt in deze najaarsnota wel weer een belangrijke stap gezet. Door meer aandacht te geven aan de voortgang op het beleid hoopt het college dat het gesprek met de gemeenteraad over de P&C-documenten niet alleen plaatsvindt over de financiële voortgang, maar nadrukkelijk ook over de inhoudelijke voortgang.

Het college spreekt in de najaarsnota haar verwachting uit over het te verwachten jaarrekeningresultaat over 2019. Deze inschatting is gebaseerd op zowel de gerealiseerde ontwikkelingen gedurende de eerste zeven maanden van 2019, als op de verwachtingen voor de resterende maanden.

Het begrotingssaldo ten tijde van de voorjaarsnota bedroeg € 144.000 nadelig. Naar aanleiding van de financiële ontwikkelingen in deze najaarsnota verbetert het begrotingssaldo met € 347.000. Het begrotingssaldo over 2019 bedraagt na deze wijziging € 202.000 voordelig.

Aan dit verbeterde saldo ligt een aantal wijzigingen ten grondslag. De belangrijkste bestaan uit incidentele verkopen van vastgoed en de actualisatie van de kapitaallasten. Vanwege de overzichtelijkheid worden de wijzigingen van de kapitaallasten en de CAO- en pensioenontwikkelingen niet in alle taakvelden apart toegelicht. De algemene toelichting is opgenomen in respectievelijk taakveld 0.1 (bestuur) en taakveld 0.4 (overhead). De wijzigingen zijn wel opgenomen in de tabellen van de verschillende programma's/taakvelden en in het totaaloverzicht.

De voorgestelde wijzigingen per programma worden hierna nader toegelicht, vervolgens treft u in het hoofdstuk financiën een uitgebreide recapitulatie van de voorgestelde wijzigingen aan. Budgettaire voordelen worden aangeduid met een +, budgettaire nadelen worden aangeduid met een -.

Raadsvoorstel en -besluit

Raadsvoorstel

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/19/034456/156805
Datum collegebesluit: dinsdag 1 oktober 2019
Datum commissievergadering: N.v.t.
Datum raadsvergadering: woensdag 30 oktober 2019

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Najaarsnota 2019
Portefeuillehouder: Wethouder Schokker
Programma: Diversen

Kernboodschap: Het college informeert door middel van de najaarsnota de raad over de voortgang van de begroting 2019. In deze rapportage worden afwijkingen gemeld over de eerste zeven maanden van 2019. Daarmee wordt ook al getracht een verwachting over het resultaat van het jaar 2019 te geven. Op basis van deze najaarsnota stelt de raad de financiële kaders voor 2019 bij.

Bijlagen:

1. Najaarsnota 2019
2. Begrotingswijziging 2019
3. Begrotingswijziging 2020

Stukken ter inzage: Ja

Beslispunten:

1. De op de najaarsnota 2019 betrekking hebbende wijziging van de programmabegroting 2019 en de programmabegroting 2020 vast te stellen;
2. Ten gevolge van specifieke voorstellen in de najaarsnota 2019 te besluiten over de volgende reserves en voorzieningen:
 - a. Een bedrag van € 22.500 te storten in de voorziening vastgoed t.b.v. onderhoud bunker;
 - b. Een bedrag van jaarlijks € 15.000 (t/m 2022) voor de marketing van Nationaal Park Hollandse Duinen inclusief dekking uit de Algemene Reserve over te hevelen van taakveld 5.7 naar taakveld 3.4;
 - c. Naar aanleiding van de actualisatie van de kapitaallasten € 13.788 minder te onttrekken aan de bestemmingsreserve kapitaallasten;
 - d. Naar aanleiding van de actualisatie van de

- kapitaallasten € 43.857 minder te laten vrijvallen uit de egalisatievoorziening afval.
3. De ontvangen provinciale subsidie van € 500.000 voor de tweede fase van de renovatiewerkzaamheden buitenzijde De Paauw in te zetten ter verlaging van de investeringskosten.

Relatie met:

Agendapunt: *(bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)*

Toezegging:

Amendement/motie:

Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Najaarsnota 2019

Samenvatting

Deze najaarsnota betreft de tweede tussentijdse rapportage over 2019 in deze 'nieuwe' vorm. In deze najaarsnota geven wij de stand van zaken weer over de uitvoering van de programmabegroting 2019 tot en met juli. De najaarsnota is in afwijking van de financiële verordening naar voren opgeschoven om de raad eerder de kans te geven de financiële kaders bij te stellen. Ook wordt er een verwachting uitgesproken over het in de jaarrekening te verwachten resultaat.

Naast de nieuwe vorm wordt in de najaarsnota meer aandacht besteed aan de voortgang op beleid. Het eindstation is daarmee nog niet bereikt, maar er wordt nu een belangrijke eerste stap gezet. Door meer aandacht te geven aan de voortgang op beleid hoopt het college dat het gesprek met de gemeenteraad over de P&C-documenten nadrukkelijker plaats gaat vinden over zowel de financiële voortgang als de inhoudelijke voortgang.

Op basis van de cijfers over de eerste zeven maanden wordt in de najaarsnota 2019 aangegeven in welke mate de begroting voor 2019 bijgesteld dient te worden, en voor zover het zich thans laat aanzien, de begroting voor 2019 gerealiseerd zal worden. Tevens worden de programma's en projecten behandeld. Indien de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven wordt in voorkomende gevallen beleidsinhoudelijk verslag gedaan.

Beoogd effect

Het informeren van de raad over de geconstateerde ontwikkelingen en het verkrijgen van de benodigde wijzigingen van de budgetten.

Argumenten

1.1 en 2.1 Bijstelling van de financiële kaders per programma is een verantwoordelijkheid van de raad (budgetrecht).

Alleen de raad is op basis van de gemeentewet bevoegd om de beschikbare middelen per programma aan te passen, middelen aan de reserves te onttrekken of te storten en stortingen in voorzieningen te doen.

1.2 Door bijstelling van de financiële kaders blijft de begroting actueel.

Met het vaststellen van de nieuwe financiële kaders bepaalt de raad de nieuwe financiële uitgangspunten voor de uitvoering van taken in 2019. Door de begroting periodiek aan te passen hebben de raad en het college inzicht in de actuele begroting. Voor de onderbouwing van de verschillende posten wordt verwezen naar de najaarsnota 2019.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Burgerparticipatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Financiën

De najaarsnota geeft een positief saldo van € 347.128. Onderstaande tabel geeft in het kort de onderwerpen weer die van invloed zijn op het saldo van de najaarsnota:

+ = budgettair voordeel, - = budgettair nadeel					
Bedragen X € 1.000, -	2019	2020	2021	2022	2023
Primitieve begroting 2019	194	-135	1.118	-102	276
Begrotingswijzigingen door de raad vastgesteld	-339				
Saldo na door de raad vastgestelde wijzigingen	-144	-135	1.118	-102	276
Saldo wijzigingen najaarsnota per programma					
P0 Bestuur en ondersteuning					
Meicirculaire	-118				
Vrijval stelpost indexaties	356				
Totaal wijzigingen programma 0	238				
P1 Veiligheid					
Crisisbeheersing en brandweer	38				
Evenementenbeleid	-25				
Bommenregeling	-34				
Totaal wijzigingen programma 1	-21				
P2 Verkeer en vervoer					
Onderhoud Groeneveltlaan en Oostdorperweg	-16				
Inspectie civieltechnische kunstwerken	-16				
Verkeersonderzoek	-10	-60			
Totaal wijzigingen programma 2	-42	-60			
Programma 3 Economie					
Toeristenbelasting	66				
Totaal wijzigingen programma 3	66				

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie					
Beheer Schulpwei	-6	-16	-16		
Schadeuitkering Pergola	-74				
Wandelpad Kerkehout	-11				
Bestrijding eikenprocessierups	-13	-13	-13	-13	-13
Extensief maaien	-25	-25	-25	-25	-25
Gevolgen klimaatontwikkeling bomen	-30				
Totaal wijzigingen programma 5	-159	-54	-54	-38	-38
Programma 8 Wonen en bouwen					
Niet realiseren beperking Welstandscommissie	-30				
Incidentele verkopen	204				
Totaal wijzigingen programma 8	174				
Diverse programma's / taakvelden					
WODV pensioen, formatie en CAO	-9				
Kapitaallasten	99				
Totaal wijzigingen diverse programma's	90				
Totaal wijzigingen najaarsnota 2019	346	-114	-54	-38	-38
Begrotingssaldo na wijzigingen najaarsnota	202	*	*	*	*
* De structurele gevolgen van de najaarsnota 2019 zijn van invloed op de begroting 2020					

Er wordt voorgesteld de begroting te wijzigen n.a.v. de najaarsnota en daarmee de financiële kaders voor 2019 bij te stellen. Het begrotingssaldo vóór de najaarsnota bedroeg € 144.000 nadelig. Naar aanleiding van de financiële ontwikkelingen in deze najaarsnota verbetert het begrotingssaldo met € 347.000. Dit voordeel wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door incidentele verkopen van vastgoed. Het begrotingssaldo 2019 bedraagt na de wijzigingen van de najaarsnota € 202.000 voordelig.

Voor 2020 geeft de najaarsnota een nadelig saldo van € 114.000, voor 2021 een nadelig saldo van € 54.000 en voor 2022 en 2023 een nadelig saldo van € 38.000. Deze structurele gevolgen van de najaarsnota zijn van invloed op de begroting 2020-2024.

Risico's

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Raadsbesluit

Raadsbesluit
[Z/19/034456/156805]

De gemeenteraad van Wassenaar,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 01 oktober 2019;
gelet op artikel 6 van de Financiële verordening Wassenaar 2018;

b e s l u i t:

4. De op de najaarsnota 2019 betrekking hebbende wijziging van de programmabegroting 2019 en de programmabegroting 2020 vast te stellen;
5. Ten gevolge van specifieke voorstellen in de najaarsnota 2019 te besluiten over de volgende reserves en voorzieningen:
 - a. Een bedrag van € 22.500 te storten in de voorziening vastgoed t.b.v. onderhoud bunker;
 - b. Een bedrag van jaarlijks € 15.000 (t/m 2022) voor de marketing van Nationaal Park Hollandse Duinen inclusief dekking uit de Algemene Reserve over te hevelen van taakveld 5.7 naar taakveld 3.4;
 - c. Naar aanleiding van de actualisatie van de kapitaallasten € 13.788 minder te onttrekken aan de bestemmingsreserve kapitaallasten;
 - d. Naar aanleiding van de actualisatie van de kapitaallasten € 43.857 minder te laten vrijvallen uit de egalisatievoorziening afval;
6. De ontvangen provinciale subsidie van € 500.000 voor de tweede fase van de renovatiewerkzaamheden buitenzijde De Paauw in te zetten ter verlaging van de investeringskosten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de gemeenteraad van Wassenaar
gehouden op woensdag 30 oktober 2019

de griffier,

de voorzitter,

drs. A.H. Schouten

drs. L.A. de Lange

Programma's

P0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken ?

Bestuur van hoge kwaliteit en deskundigheid, een luisterend bestuur;

Een duurzame lokale democratie, waaraan iedereen een bijdrage kan leveren;

Samenwerken met initiatiefrijke bewoners die bijdragen aan het gemeentelijk belang;

Een bestuurscultuur gebaseerd op vertrouwen en integriteit;

Een zuinig, efficiënt en doelmatig bestuur;

Goede kwaliteit van raadsstukken;

Goede dienstverlening aan de burger, deze is tijdig, duidelijk, klantgericht en toegankelijk;

Wassenaar werkt als zelfstandige gemeente samen in regionaal verband.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 0.1 Bestuur

0.1.1 Wassenaar is en blijft zelfstandig

Leendert de Lange is op 18 juli geïnstalleerd als kroonbenoemde burgemeester van de gemeente Wassenaar.

0.1.2 De bestuurlijke cultuur, een sluitende begroting en de bestuurskracht zijn op orde en dit willen we zo houden

0.1.3 Streven naar een open bestuurscultuur en nadrukkelijke participatie met inwoners

0.1.4 We willen een verantwoordelijke samenwerkingspartner zijn

0.1.5 Betrekken van zoveel mogelijk inwoners die een belang hebben bij het bedenken of uitvoeren van plannen van de gemeente die de leefomgeving

raken. Dus ook inwoners die buiten het bestaande netwerk van de belangenverenigingen vallen

0.1.6 Evenwichtige en transparante belangenafweging maken in samenwerking met inwoners waardoor een zorgvuldig besluit vormingsproces kan plaatsvinden, met een groot kans op een gedragen en kwalitatief hoogwaardig resultaat

0.1.7 Het bewerkstelligen dat meer inwoners initiatief en verantwoordelijkheid kunnen nemen voor het verbeteren van hun eigen leefomgeving

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.1 Bestuur	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.997	-3	-2.000
Saldo van baten en lasten	-1.997	-3	-2.000
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.997	-3	-2.000

Toelichting budget

 Op koers

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn geactualiseerd. De kapitaallasten voor 2019 worden afgeraamd met € 156.629. Deze kapitaallasten worden voor € 57.645 gedekt uit reserves. Door de kapitaallasten te wijzigen, wijzigt ook de dekking. Een deel van de afdanking van de kapitaallasten (€ 43.857) heeft betrekking op het zogenoemde gesloten circuit (afval). Voor dit deel kan in 2019 de vrijval van de egalisatievoorziening afval met eenzelfde bedrag afnemen. Het saldo-effect is € 98.984 voordelig in 2019. Herberekening van de kapitaallasten voor 2020 en verder is al verwerkt in de begroting 2020.

De bijstellingen leiden tot wijzigingen in een groot aantal taakvelden. Vanwege de overzichtelijkheid worden deze wijzigingen niet in alle taakvelden apart toegelicht. De wijzigingen zijn wel opgenomen in de tabellen van de verschillende programma's/taakvelden en in het totaaloverzicht.

Taakveld 0.2 Burgerzaken

0.2.1 Tijdig en klantgericht helpen van de inwoners en de ondernemers volgens het uitgangspunt "digitaal als het kan, persoonlijk waar nodig"

0.2.2 De informatiebeveiliging binnen de gemeente voldoet aan de wettelijke normen. Deze normen zijn voor alle gemeenten hetzelfde en zijn vastgelegd in het gemeentelijk vastgesteld informatieveiligheidsbeleid

0.2.3 De kostendekkendheid van de leges wordt verhoogd

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.2 Burgerzaken	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	505	0	505
Totaal lasten	-983	-19	-1.002
Saldo van baten en lasten	-478	-19	-498
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-478	-19	-498

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

0.3.1 Optimaliseren van het vastgoedbeheer

0.3.2 Verduurzamen van het vastgoed en besparen op energielasten

0.3.3 Een voorstel opstellen over de toekomst van de buitenplaats de Paauw

0.3.4 Afstoten van gebouwen die niet bijdragen aan gemeentelijke doelen en/of een wettelijke taak zijn

In het najaar wordt een voorstel over de Warenar aan de raad voorgelegd.

Ontwikkelingen

De gemeente sluit met initiatiefnemers voor ontwikkelingen in de gemeente anterieure overeenkomsten af. In deze overeenkomst worden afspraken vastgelegd, zo ook over het kostenverhaal. Op deze manier worden de kosten die de gemeente voor deze ontwikkeling maakt verhaalt op de initiatiefnemer. Voor de diverse ontwikkelingen in de gemeente worden externe projectleiders/adviseurs ingehuurd die kunnen worden betaald vanuit deze bijdragen.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	98	0	98
Totaal lasten	-508	-11	-519
Saldo van baten en lasten	-410	-11	-421
Onttrekking reserves	15		15
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	15		15
Geraamde resultaat	-395	-11	-406

Toelichting budget

 Op koers

Gemeentekantoor Johan de Wittstraat

Het gemeentekantoor zal de komende jaren in gebruik blijven voor het huisvesten van medewerkers van de WODV. De afgelopen jaren is er beperkt onderhoud uitgevoerd waardoor er in de begroting 2020 een investering is opgenomen om het pand weer op een regulier onderhoudsniveau te brengen. Gelijktijdig lopen er onderzoeken voor verbeteringen ten aanzien van duurzaamheid. Het integrale advies voor het gemeentekantoor zal begin 2020 zijn afgerond.

Taakveld 0.4 Overhead

0.4.1 Het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van de dienstverlening

Burgerparticipatie en communicatie

In juli 2019 is de consultatiebrief 'Zo werken we samen in Wassenaar' in de vergadering van de commissie Bestuur & Middelen besproken. Besloten is om burgerparticipatie te beschouwen als een overkoepelend thema bij de ontwikkeling en uitvoering van de strategische agenda Wassenaar 2030. Per project of programma(onderdeel) zal worden bepaald op welke wijze participatie vorm krijgt, conform de uitgangspunten die in de nota zijn beschreven. De eventuele kosten voor participatie en de bijbehorende communicatie worden opgenomen in de programma- en/of projectplannen. Voor het aanpassen van

verordeningen en de invoering van 'right to challenge' komt het college nog met een voorstel aan de raad.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.4 Overhead	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	52	0	52
Totaal lasten	-9.060	-224	-9.284
Saldo van baten en lasten	-9.008	-224	-9.232
Onttrekking reserves	740		740
Toevoeging reserves	-500		-500
Mutaties reserves	240		240
Geraamde resultaat	-8.768	-224	-8.992

Toelichting budget

Bijsturing nodig

Bijdrage WODV

De bijdrage aan de WODV wijzigt voor 2019 als gevolg van een stijging van de pensioenpremie en hogere salarislasteren als gevolg van het toevoegen van de functie van de directeur. Deze lasten waren nog niet meegenomen in de primaire begroting 2019 van de werkorganisatie. Het effect hiervan voor 2019 bedraagt € 175.665. Daarnaast stijgt de bijdrage als gevolg van de nieuwe CAO voor gemeentebestuurders. Het effect hiervan voor 2019 bedraagt € 308.306. Beide effecten worden nog formeel in de begroting 2019 van de WODV verwerkt middels een begrotingswijziging die voor zienswijze aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Het totale effect op de bijdrage voor 2019 ter hoogte van € 483.971 kan grotendeels (€ 475.000) worden gedekt uit de stelpost CAO-ontwikkeling die in de begroting 2019 is opgenomen. Het structurele effect van de CAO-ontwikkeling op de bijdrage aan de WODV wordt verwerkt in de begroting 2020.

De bijstelling van de bijdrage aan de WODV leidt tot wijzigingen in een groot aantal taakvelden. Vanwege de overzichtelijkheid worden deze wijzigingen niet in alle taakvelden apart toegelicht.

Restauratie De Paauw

Vanuit het maatregelenpakket erfgoedlijnen van de provincie Zuid-Holland is voor de 2e fase van de renovatie werkzaamheden van de buitenzijde van de Paauw een beschikking afgegeven van € 500.000. Dit is bovenop de beschikking voor fase 1 van € 500.000. De structurele gevolgen (lagere kapitaallasteren) worden bij het eerstvolgende bijstellmoment van de kapitaallasteren verwerkt.

Taakveld 0.5 Treasury

0.5.1 De financieringsfunctie van de gemeente is zo georganiseerd dat we een zo optimaal mogelijk financieringsresultaat behalen

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.5 Treasury	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	1.430	0	1.430
Totaal lasten	-32	0	-32
Saldo van baten en lasten	1.397	0	1.397
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	1.397	0	1.397

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 0.61 OZB Woningen

0.6.1 Het totaal van de OZB blijft binnen de geprognosticeerde inflatiecorrectie

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.61 OZB Woningen	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	6.919	0	6.919
Totaal lasten	-212	0	-212
Saldo van baten en lasten	6.707	0	6.707
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	6.707	0	6.707

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 0.62 OZB Niet-Woningen

0.6.2 Het totaal van de OZB blijft binnen de geprognosticeerde inflatiecorrectie

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	2.557	0	2.557
Totaal lasten	-59	0	-59
Saldo van baten en lasten	2.498	0	2.498
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	2.498	0	2.498

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting

Wat mag het kosten?

	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten			
Totaal lasten			
Saldo van baten en lasten			

Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat			

Toelichting budget

Taakveld 0.64 Belastingen overig

0.64.1 De stijging van de belastingopbrengst bedraagt niet meer dan de correctie voor inflatie

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.64 Belastingen overig	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	2.207	0	2.207
Totaal lasten	-107	0	-107
Saldo van baten en lasten	2.099	0	2.099
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	2.099	0	2.099

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

0.7.1 Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Het is daardoor mogelijk om tijdig te anticiperen op de gevolgen en hierop beleid te ontwikkelen.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	27.644	-92	27.552
Totaal lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	27.644	-92	27.552
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	27.644	-92	27.552

Toelichting budget

Bijsturing nodig

Meicirculaire

De meicirculaire 2019 heeft gevolgen voor de periode 2018 t/m 2023. De gevolgen voor het meerjarenperspectief zijn reeds verwerkt in de Kadernota voor 2020.

De algemene uitkering neemt over 2018 en 2019 af met € 92.000. De belangrijkste oorzaken van de afname zijn de afrekening van het negatieve accres over 2018, het negatieve accres voor het lopende begrotingsjaar, negatieve bijstelling van gemeentelijke aantallen, loon- en prijsindexatie voor het sociaal domein, de toekenning van extra middelen voor de Jeugdhulp, een hogere korting veroorzaakt door een meer dan gemiddelde stijging van de WOZ-waarde en het reëel ramen van de bijtelling van de BTW-compensatiefonds uitkering. In de raadsinformatiebrief van 9 juli bent u hierover uitvoerig geïnformeerd. In 2019 dient een tweetal posten gecompenseerd te worden in de budgetten nl. € 30.364 voor de verhoging van het taalniveau van statushouders en een € 10.471 verhoging van de doorbetaling van de integratiemiddelen aan de GR Duin- en Bollenstreek.

Hierdoor komt het netto budgettair effect van de meicirculaire uit op een gecombineerd nadeel van € 118.000 over 2018 (€ 8.000 voordeel) en 2019 (€ 126.000 nadeel).

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

0.8.1 Verantwoorden van lasten en baten die niet zijn toe te rekenen aan andere taakvelden

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde
---------------------------------------	-------------------	-------------------------	---------------------------

			wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.198	831	-368
Saldo van baten en lasten	-1.198	831	-368
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.198	831	-368

Toelichting budget

Op koers

In de begroting 2019 is rekening gehouden indexatie van budgetten als gevolg van prijsstijgingen. Deze indexatie is geraamd op met een stelpost om deze daar in te zetten waar zich knelpunten als gevolg van prijsstijgingen voordoen. Overigens is deze stelpost gedeeltelijk al ingezet in de kadernota 2019. Wij stellen voor het restant van deze stelpost ter hoogte van € 355.892 vrij te laten vallen.

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

0.9.1 Op een verantwoorde wijze de nieuwe regelgeving implementeren in onze (administratieve) organisatie

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat			

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

0.10.1 Een structureel en reëel sluitende begroting

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0
Onttrekking reserves	6.872		6.872
Toevoeging reserves	-5.985		-5.985
Mutaties reserves	886		886
Geraamde resultaat	886	0	886

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 0.11 Resultaat rekening baten en lasten

Wat mag het kosten?

Taakveld: 0.11 Resultaat rekening baten en lasten	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			

Mutaties reserves			
Geraamde resultaat			

Toelichting budget

Wat gaat het kosten?

Programma: P0 Bestuur en ondersteuning Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
0.1 Bestuur	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.997	-3	-2.000
	Saldo	-1.997	-3	-2.000
0.2 Burgerzaken	Baten	505	0	505
	Lasten	-983	-19	-1.002
	Saldo	-478	-19	-498
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	98	0	98
	Lasten	-508	-11	-519
	Saldo	-410	-11	-421
0.4 Overhead	Baten	52	0	52
	Lasten	-9.060	-224	-9.284
	Saldo	-9.008	-224	-9.232
0.5 Treasury	Baten	1.430	0	1.430
	Lasten	-32	0	-32
	Saldo	1.397	0	1.397
0.61 OZB Woningen	Baten	6.919	0	6.919
	Lasten	-212	0	-212
	Saldo	6.707	0	6.707
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	2.557	0	2.557
	Lasten	-59	0	-59
	Saldo	2.498	0	2.498
0.64 Belastingen overig	Baten	2.207	0	2.207
	Lasten	-107	0	-107
	Saldo	2.099	0	2.099
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	27.644	-92	27.552
	Lasten	0	0	0
	Saldo	27.644	-92	27.552
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.198	831	-368

	Saldo	-1.198	831	-368
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0
	Lasten	0	0	0
	Saldo	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0
	Lasten	0	0	0
	Saldo	0	0	0
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	Baten	0	0	0
	Lasten	0	0	0
	Saldo	0	0	0
Totaal baten		41.411	-92	41.320
Totaal lasten		-14.158	574	-13.584
Saldo van baten en lasten		27.253	482	27.735
Onttrekking reserves		7.627	0	7.627
Toevoeging reserves		-6.485	0	-6.485
Mutaties reserves		1.141	0	1.141
Geraamde resultaat		28.394	482	28.877

P1 Veiligheid

Wat willen we bereiken ?

Een veilig dorp, daarom richten we ons op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Verhogen van de sociale veiligheid;

De politie en handhavers zijn zichtbaar aanwezig; er is toezicht op handhaving van de regels;

Burgers zijn betrokken bij het veiligheidsbeleid en nemen hierin zelf initiatieven;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Haaglanden.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

1.1.1 Bij crisisbeheersing ligt het accent op preventie en zelfredzaamheid. We ondersteunen kwetsbare groepen waar het nodig is

1.1.2 De brandweer anticipeert op de ontwikkelingen van de samenleving (bijvoorbeeld veroudering) en fysieke omgeving (onder andere klimaatverandering). Hierbij gaat het vooral om het beïnvloeden van brandveilig gedrag en het vergroten van het bewustzijn m

Wat mag het kosten?

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	6	6
Totaal lasten	-2.092	30	-2.062
Saldo van baten en lasten	-2.092	36	-2.057
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			

Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-2.092	36	-2.057

Toelichting budget

Op koers

Rampenbestrijding

Binnen de budgetten voor rampenbestrijding blijft in 2019 naar verwachting een bedrag van € 38.000 over. We stellen voor dit bedrag af te ramen.

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

1.2.1 Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid investeren in participatie, door de samenwerking in veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties te behouden en te bevorderen

Wat mag het kosten?

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	66	0	66
Totaal lasten	-721	-72	-792
Saldo van baten en lasten	-655	-72	-726
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-655	-72	-726

Toelichting budget

Bijsturing nodig

Bommenregeling

In de raadsinformatiebrief over de meicirculaire van het gemeentefonds is meegedeeld dat in het kader van de zgn. bommenregeling € 55.020 wordt ontvangen. Hiervan blijft € 21.420 in de algemene middelen als vergoeding voor de door de werkorganisatie in 2017 en 2018 gemaakte kosten.

De resterende € 33.600 is bedoeld voor uitbetaling van door derden eveneens in 2017 en 2018 voorgesloten kosten. Om de door-/uitbetaling van de voorgesloten kosten te kunnen uitvoeren dient uw raad dit budget beschikbaar te stellen zodat € 22.000 aan Dierenambulance Den Haag, € 8.000 aan Liander en € 3.500 aan Dunea kan worden uitgekeerd.

Evenementenbeleid

Voor het opstellen van een evenementen- en horecabeleid (inclusief para-commercieel beleid), en het in relatie met dit beleid doen van voorstellen ter aanpassing van de verordeningen en uitwerkingsregels van Wassenaar is er extra capaciteit nodig. Dit kan niet worden gedekt uit de reguliere budgetten. Hiertoe is er een extra budget nodig van € 25.000 euro.

Wat gaat het kosten?

Programma: P1 Veiligheid		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	0	6	6
	Lasten	-2.092	30	-2.062
	Saldo	-2.092	36	-2.057
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	66	0	66
	Lasten	-721	-72	-792
	Saldo	-655	-72	-726
Totaal baten		66	6	72
Totaal lasten		-2.813	-42	-2.855
Saldo van baten en lasten		-2.747	-36	-2.783
Onttrekking reserves				
Toevoeging reserves				
Mutaties reserves				
Geraamde resultaat		-2.747	-36	-2.783

P2 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken ?

Een betere bereikbaarheid van Wassenaar voor alle modaliteiten, waarbij de veiligheid voor fietsers en voetgangers gewaarborgd blijft.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Verbeteren van de doorstroming en afname van sluipverkeer binnen Wassenaar

De algemene tendens is dat de verkeersintensiteit toeneemt. Wassenaar vormt hier geen uitzondering op en heeft hiernaast ook te maken met sluipverkeer. Dit heeft tot gevolg dat een goede bereikbaarheid van Wassenaar onder druk staat; vooral bij werkzaamheden op hoofdwegen, calamiteiten en evenementen is dit zichtbaar. In een onderzoek naar de draagkracht van het Wassenaarse wegennet willen wij zoeken naar de mogelijkheden het wegennetwerk van Wassenaar toekomstbestendig te maken waarbij aanbod en capaciteit beter op elkaar zijn afgestemd. Inwoners zullen vanaf de start van het onderzoek betrokken worden en de raad zal via een informatiebrief over de opzet van het onderzoek worden geïnformeerd.

A44/N44

Momenteel zijn wij met diverse stakeholders in gesprek over het verbeteren van de doorstroming op de A44/N44. Deze gesprekken moeten leiden tot een nieuwe strategie met stappenplan die aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

2.1.2 Verbeteren van de verkeersveiligheid van Wassenaar

De opdracht voor verduurzaming van mobiliteit, de versteviging van onze positie in de regio en het aantal verkeersvragen vanuit de samenleving neemt toe. Zoals reeds in de voorjaarnota gemeld vragen deze werkzaamheden om een grotere capaciteit dan voorzien, waardoor er achterstanden zijn ontstaan bij onder andere verkeersbesluiten. Volgend jaar moet duidelijk worden hoe de vraag en capaciteit structureel in evenwicht worden gebracht.

2.1.3 De openbare ruimte, schoon, heel en veilig houden

Wat mag het kosten?

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde
----------------------------------	-------------------	-------------------------	---------------------------

			wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	300	0	300
Totaal lasten	-4.484	22	-4.462
Saldo van baten en lasten	-4.184	22	-4.162
Onttrekking reserves	752		751
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	752		751
Geraamde resultaat	-3.432	22	-3.410

Toelichting budget

 Op koers

Oostdorperweg en Groeneveltpaan

De onderhoudswerkzaamheden Oostdorperweg en Groeneveltpaan zijn begin 2019 afgerond. Bij de jaarrekening 2018 zijn de beschikbare kredieten voor deze onderhoudswerkzaamheden afgesloten. De gemaakte kosten in 2019 zijn daardoor een incidenteel nadeel van € 15.500 ten laste van exploitatie.

De onderhoudswerkzaamheden Oostdorperweg zijn binnen de raming van € 860.000 uitgevoerd. Bij de onderhoudswerkzaamheden Groeneveltpaan is er een overschrijding van 3% (10.000) op het uitvoeringsbudget van € 355.000.

Inspectie civieltechnische kunstwerken

Periodiek worden alle civieltechnische kunstwerken geïnspecteerd. Om de gegevens te kunnen gebruiken voor de actualisatie van het beheerplan is de inspectie ten opzichte van wat in het beheerplan is opgenomen naar voren gehaald. Binnen het onderhoudsbudget is geen ruimte om deze kosten op te vangen waardoor er in 2019 eenmalig € 16.000 extra lasten zijn.

Tractie

In het vervangingsproces van tractiemiddelen is vanwege volumevoordeel de vervangingsopgave van Wassenaar en Voorschoten voor de komende twee jaar betrokken. Verduurzamingsmogelijkheden worden hierin mee afgewogen. De in 2019 voorziene investeringen zullen mede in combinatie met levertijden in 2020 plaatsvinden.

Integraal gebiedsgericht werken

Via de IGW aanpak zijn door het projectteam de knelpunten en kansen binnen huidige benoemde projecten zichtbaar gemaakt. Hierdoor is een goed inzicht ontstaan in welke onderdelen wel of niet integraal kunnen worden meegenomen. Dit betekent ook dat de scope van diverse projecten is gewijzigd. Wassenaar werkt de gebieden Van Polanenpark, Oostdorp en Nieuw Wassenaar uit via de IGW methode. Niet in alle gebieden is de opgave zo groot dat deze integraal worden opgepakt, waardoor er ook diverse disciplinaire werkzaamheden zijn. Deze zijn grotendeels in voorbereiding en uitvoering gegaan. De IGW projecten worden verder uitgewerkt in voorbereiding dan wel uitvoering in 2020-2025.

Verkeersonderzoek

De kosten voor het verkeersonderzoek (zie 2.1.1.) zijn geraamd op € 70.000. Dit jaar ligt de focus op het opstarten van het proces en het organiseren van de burgerparticipatie waardoor het merendeel van de onderzoekskosten in 2020 komen.

Onderhoudswerkzaamheden wegen

Voor 2019 stonden grootschalige vervangingsmaatregelen van toplagen van geluidreducerend asfalt gepland. Bij verschillende locaties lopen er nog onderzoeken naar de gewenste verkeersinrichting waardoor de werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2020. Dit jaar wordt daardoor circa 50% van de onderhoudsopgave gerealiseerd.

Lightrailverbinding

De gemeente Wassenaar zet zich met partners in de regio in om een hoogwaardige openbaarvervoersverbinding (evt lightrailverbinding) tussen Katwijk, Wassenaar en Den Haag te realiseren. Door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) is aangegeven dat in zijn algemeenheid geldt dat een tramwaardige verbinding (i.p.v. een busverbinding) maatschappelijk effectief kan zijn bij verwachte aantallen van 15.000 tot 20.000 reizigers per dag. Volgens de MRDH geven de huidige en verwachte vervoercijfers aan dat deze aantallen niet gehaald gaan worden. Door de lightrailverbinding op te nemen in de nieuw op te stellen gemeentelijke integrale visie voor mobiliteit, worden de mogelijkheden van deze mobiliteitsvorm nader onderzocht. Het beschikbare gestelde bedrag van € 50.000,- zal daardoor in 2019 nog niet tot besteding komen en wordt betrokken bij de jaarrekening 2019.

Taakveld 2.2 Parkeren

2.2.1 Voldoende parkeergelegenheid voor alle doelgroepen, zodanig dat de kwaliteit van de leefomgeving gewaarborgd is

Wat mag het kosten?

Taakveld: 2.2 Parkeren	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	137	0	137
Totaal lasten	-265	-1	-266
Saldo van baten en lasten	-128	-1	-129
Onttrekking reserves	63		63
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	63		63
Geraamde resultaat	-65	-1	-65

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 2.3 Recreatieve havens

2.3.1 Het verbeteren van de leefbaarheid en de kwaliteit van de Dorpshaven en het havenkanaal

Er is vanwege prioritering geen krediet beschikbaar gesteld voor de aanpak van het openbaar gebied van het Havankanaal. Zie projectrapportage Havenkanaal

Wat mag het kosten?

Taakveld: 2.3 Recreatieve havens	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	27	0	27
Totaal lasten	-13	0	-13
Saldo van baten en lasten	13	0	13
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	13	0	13

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen

Wat mag het kosten?

Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat			

Toelichting budget

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer

2.5.1 Pleiten voor verbeteringen binnen en rondom het OV-netwerk van Wassenaar

Wat mag het kosten?

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-9	0	-9
Saldo van baten en lasten	-9	0	-9
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-9	0	-9

Toelichting budget

Op koers

Wat gaat het kosten?

Programma: P2 Verkeer en vervoer Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	300	0	300
	Lasten	-4.484	22	-4.462
	Saldo	-4.184	22	-4.162
2.2 Parkeren	Baten	137	0	137
	Lasten	-265	-1	-266
	Saldo	-128	-1	-129
2.3 Recreatieve havens	Baten	27	0	27
	Lasten	-13	0	-13
	Saldo	13	0	13
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	0	0	0
	Lasten	0	0	0
	Saldo	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0
	Lasten	-9	0	-9
	Saldo	-9	0	-9
Totaal baten		464	0	464
Totaal lasten		-4.771	21	-4.750
Saldo van baten en lasten		-4.307	21	-4.286
Onttrekking reserves		815	0	815
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		815	0	815
Geraamde resultaat		-3.492	21	-3.471

P3 Economie

Wat willen we bereiken ?

Wassenaar is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor ondernemers. Ondernemers krijgen de ruimte, onder ander door minder regels en een goed faciliterend beleid passend binnen het karakter van Wassenaar;

Er is een goede mix van grote en kleine ondernemers, Wassenaar is aantrekkelijk voor innovatieve bedrijfstakken.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

3.1.1 Samen met ondernemers en inwoners aantrekkelijk en toekomstbestendig maken van het gevarieerde en kwalitatief hoogwaardige winkel- en horeca-aanbod in Wassenaar

3.1.2 Stimuleren van werkgelegenheid met aandacht voor duurzame bedrijvigheid en behouden van de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat voor bedrijvigheid, in samenwerking met de regio

Wat mag het kosten?

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	45	0	45
Totaal lasten	-252	-2	-255
Saldo van baten en lasten	-207	-2	-210
Onttrekking reserves	25		25
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	25		25
Geraamde resultaat	-182	-2	-185

Toelichting budget

Op koers

Herinrichting centrum

Zoals in de voorjaarsnota is aangekondigd heeft de gemeente van de provincie een subsidie à € 20.000 ontvangen voor de herinrichting van het centrum, voor de periode 2019-2020. Deze subsidiebijdrage komt pas in 2020 tot besteding.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat mag het kosten?

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat			

Toelichting budget

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

3.3.1 Streven naar optimale dienstverlening aan ondernemers en bedrijven

De bedrijfscontactfunctionarissen zijn het eerste aanspreekpunt voor ondernemers(verenigingen) en bezoeken bedrijven om de vraag proactief op te halen en inzicht te verkrijgen over trends en ontwikkelingen in verschillende bedrijfssectoren

Wat mag het kosten?

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	105	0	105
Totaal lasten	-102	0	-102
Saldo van baten en lasten	3	0	3
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	3	0	3

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 3.4 Economische promotie

3.4.1 Kwaliteitsverbetering van het strand samen met ondernemers vormgeven

Wat mag het kosten?

Taakveld: 3.4 Economische promotie	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	1.142	66	1.208
Totaal lasten	-144	-32	-176
Saldo van baten en lasten	998	35	1.033
Onttrekking reserves	240		240
Toevoeging reserves	-180		-180
Mutaties reserves	60		60
Geraamde resultaat	1.058	35	1.093

Toelichting budget

 Op koers

Technische wijziging

Binnen het taakveld 5.7 is structureel € 15.000 begroot voor de vrijetijdseconomie MRDH en het versterken van de economische clusters, strand, buitengebied en centrum. Deze taken horen conform BBV thuis onder 3.4 waardoor deze lasten structureel worden verplaatst van taakveld 5.7 naar 3.4.

Daarnaast wordt incidenteel (t/m 2022) € 15.000 van taakveld 5.7 naar 3.4 verplaatst in verband met het

marketingbudget voor Nationaal Park Hollandse Duinen, inclusief bijbehorende dekking uit de reserve 'Ondersteuning grote projecten'.

Toeristenbelasting

Op basis van de in 2019 opgelegde aanslagen toeristenbelasting (definitieve aanslagen over 2018 en voorlopige aanslagen over 2019) is de opbrengst in 2019 € 66.410 hoger dan geraamd.

Wat gaat het kosten?

Programma: P3 Economie Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	45	0	45
	Lasten	-252	-2	-255
	Saldo	-207	-2	-210
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0
	Lasten	0	0	0
	Saldo	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	105	0	105
	Lasten	-102	0	-102
	Saldo	3	0	3
3.4 Economische promotie	Baten	1.142	66	1.208
	Lasten	-144	-32	-176
	Saldo	998	35	1.033
Totaal baten		1.292	66	1.358
Totaal lasten		-498	-35	-532
Saldo van baten en lasten		794	32	826
Onttrekking reserves		265	0	265
Toevoeging reserves		-180	0	-180
Mutaties reserves		85	0	85
Geraamde resultaat		879	32	911

P4 Onderwijs

Wat willen we bereiken ?

Goede voorbereiding van de jeugd, cognitief, sociaal, sportief en cultureel met ruimte voor eigen ontwikkeling;

Alle kinderen gaan naar school. Scholen zijn daarom een belangrijke schakel in het Sociaal Domein;

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Het onderwijsaanbod in Wassenaar is goed, divers en internationaal en is goed gehuisvest in frisse, duurzame scholen;

Al onze inwoners hebben de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

Sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen;

Schooluitval en schoolverzuim terugdringen, iedereen heeft een startkwalificatie.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

4.1.1 Zorg dragen voor voldoende openbaar onderwijs

Het openbaar onderwijs is sinds enige jaren verzelfstandigd. Het bestuur is verantwoordelijk. De gemeente onderneemt actie als het bestuur van het openbaar onderwijs niet aan haar wettelijke verplichtingen voldoet. Dit is niet aan de orde.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-54	-1	-55
Saldo van baten en lasten	-54	-1	-55
Onttrekking reserves	34		34

Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	34		34
Geraamde resultaat	-20	-1	-21

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

4.2.1 Zorgdragen voor goede onderwijshuisvesting

Dit is meegenomen in het Integraal Huisvestingsplan.

4.2.2 De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden

Middels het Integraal Huisvestingsplan wordt aangegeven wanneer een aanpassing van de onderwijshuisvesting in de planning wordt opgenomen.

4.2.3 Optimaal gebruik onderwijsgebouwen

Onderwijsgebouwen zijn in eerste instantie voor de scholen. Onderwijsruimten kunnen ook gebruikt worden door andere instanties. Dit wordt gestimuleerd.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.791	11	-1.780
Saldo van baten en lasten	-1.791	11	-1.780
Onttrekking reserves	564	-14	550
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	564	-14	550
Geraamde resultaat	-1.227	-3	-1.230

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

4.3.1 Er voor zorgen dat ieder kind de ondersteuning krijgt die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij geschikt onderwijs

4.3.2 Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen voorkomen. Samenwerken in preventieprogramma's

4.3.3 Kinderen de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontwikkelen

4.3.4 Voorkomen schooluitval

Wat mag het kosten?

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	273	0	273
Totaal lasten	-1.416	-3	-1.419
Saldo van baten en lasten	-1.142	-3	-1.145
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.142	-3	-1.145

Toelichting budget

Op koers

Wat gaat het kosten?

Programma: P4 Onderwijs		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)				
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0
	Lasten	-54	-1	-55
	Saldo	-54	-1	-55

4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.791	11	-1.780
	Saldo	-1.791	11	-1.780
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	273	0	273
	Lasten	-1.416	-3	-1.419
	Saldo	-1.142	-3	-1.145
Totaal baten		273	0	273
Totaal lasten		-3.261	7	-3.254
Saldo van baten en lasten		-2.988	7	-2.981
Onttrekking reserves		598	-14	584
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		598	-14	584
Geraamde resultaat		-2.390	-7	-2.397

P5 Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken ?

Sport en cultuur dragen bij aan een hoogwaardig leefklimaat en saamhorigheid in Wassenaar;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Wassenaar behouden en versterken met een teruglopend subsidiebudget;

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners;

Behoud en versterking van de specifieke Wassenaarse cultuurhistorische, natuur- en landschappelijke kwaliteiten;

Behouden van de groene buffer bij Valkenburg en groengebieden aan de zuid- en noordkant van Wassenaar.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

5.1.1 Stimuleren dat meer mensen gaan sporten

5.1.2 Versterken van de positie van het Wassenaars Sportcontact als partner in de ontwikkeling van het sportbeleid

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	10	0	10
Totaal lasten	-522	-1	-523
Saldo van baten en lasten	-512	-1	-513
Onttrekking reserves			

Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-512	-1	-513

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

5.2.1 Samenwerking stimuleren tussen sportverenigingen bijvoorbeeld bij het delen van accommodaties

5.2.2 Multifunctioneel gebruik en breed toegankelijk maken van de sportfaciliteiten

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.2 Sportaccommodaties	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	165	0	165
Totaal lasten	-1.240	-7	-1.246
Saldo van baten en lasten	-1.074	-7	-1.081
Onttrekking reserves	245	-1	244
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	245	-1	244
Geraamde resultaat	-830	-7	-837

Toelichting budget

 Bijsturing nodig

De Schulpwei

Met de huidige beheerder van de Schulpwei zijn nieuwe afspraken gemaakt. De beheerder exploiteert de Schulpwei totdat de nieuwe sporthal in gebruik is. Een onderdeel van deze nieuwe overeenkomst is dat de gemeente alle kosten voor elektra en gas betaalt. Hierdoor nemen de lasten in 2019 toe met € 6.000 en voor 2020 en 2021 zijn er € 16.000 aan extra lasten.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip

5.3.1 Faciliteren waar dat nodig is, passend binnen de beleidsdoelen en mogelijkheden van de gemeente op het gebied van kunst en cultuur

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	35	39	74
Totaal lasten	-381	-45	-426
Saldo van baten en lasten	-346	-6	-352
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-346	-6	-352

Toelichting budget

 Op koers

Muurschildering tunnel bij de Houtlaan

Vanuit de samenwerking landschapstafel Duin, Horst & Weide worden in drie tunnels muurschilderingen aangebracht om de aantrekkelijkheid en beleving van het gebied te versterken. De gemeente Wassenaar is verantwoordelijk voor de realisatie van een muurschildering in de tunnel van de Houtlaan. De kosten voor dit project zijn geraamd op € 44.000 waarvan de Provincie Zuid-Holland circa 50% subsidieert. De overige kosten worden gedekt vanuit bijdragen van de andere partners van de landschapstafel Duin, Horst en Weide. De gemeente Wassenaar draagt € 5.230,- bij die wordt gedekt uit regulier budget voor de Pact van Duivenvoorde (taakveld 0.1)

Taakveld 5.4 Musea

5.4.1 Faciliteren Brandweermuseum

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.4 Musea	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			

Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-13	0	-13
Saldo van baten en lasten	-13	0	-13
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-13	0	-13

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

5.5.1 Stimuleren en faciliteren van de eigenaren van het cultureel erfgoed

5.5.2 Meer verantwoordelijkheid laten bij eigenaren van erfgoed, met duidelijke waarborgen

5.5.3 Uitvoering van het erfgoedbeleid is doelmatig en wordt alleen indien noodzakelijk door de gemeente zelf uitgevoerd

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	83	13	96
Totaal lasten	-342	-82	-424
Saldo van baten en lasten	-259	-69	-328
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-259	-69	-328

Toelichting budget

 Op koers

Pergola de Paauw

In 2018 is er door derden schade ontstaan aan de pergola bij de Paauw waardoor grootschalige herstelwerkzaamheden noodzakelijk waren. Hiervoor is in 2018 een schadeuitkering ontvangen die in 2018 volledig is verantwoord. Het herstel wordt echter in de loop van dit jaar afgerond. De vergoeding van de verzekering staat voor € 74.000 ten onrechte ook in 2019 geraamd. Dit wordt nu gecorrigeerd.

Molen Windlust

Bij de molen Windlust waren er onderhoudsmaatregelen voor 2019 voorzien. Vanwege extra benodigde onderhoudswerkzaamheden en maatregelen om de molen openbaar toegankelijk te houden is er voor 2020 een investeringskrediet aangevraagd. In 2019 worden de werkzaamheden aan de molen voorbereid welke in 2020 tot uitvoering worden gebracht.

Bunker Rust en Vreugdlaan

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft een 'bunker' overgedragen aan de gemeente Wassenaar. Het gaat om een kleine betonnen bunker in de grond, die na de Tweede Wereldoorlog dienst heeft gedaan in de communicatielijnen van defensie. De gemeente heeft hier een eenmalige bijdrage van € 22.500 ontvangen voor het in standhouden van de bunker.

Valkenburg Atlantikwall

Voor Valkenburg wordt er een integrale ruimtelijke verkenning uitgevoerd. In dit kader wordt er een onderzoek uitgevoerd met voorstellen om de Atlantikwall in te zetten als ecologische verbinding. Dit sluit aan bij het provinciale doel voor behoud van cultureel erfgoed. De provincie draagt daarom vanuit de erfgoedlijnen € 14.000 bij aan de onderzoekskosten.

Koffiehuisje (Buurtweg 116)

Het koffiehuisje is eind 2018 verplaatst zodat er bij de herinrichting van de Waalsdorperlaan en Buurtweg een verkeersveilige situatie gerealiseerd kon worden. Na deze verplaatsing was gepland om onderhoud aan het koffiehuisje uit te voeren. Voor het onderhoud en de ruimtelijke inpassing van het koffiehuisje heeft de provincie Zuid-Holland een beschikking afgegeven van € 50.000. In dit voorjaar is geconstateerd dat het koffiehuisje in een slechtere onderhoudsstaat verkeert dan voorzien. Hierover is de raad in juli met een informatiebrief geïnformeerd. Momenteel wordt een restauratieplan opgesteld die de benodigde maatregelen en kosten in beeld brengt. Daarnaast worden mogelijke alternatieven voor het koffiehuisje onderzocht. Een voorstel aan de raad over de toekomst van het koffiehuisje zal begin 2020 aan de raad worden voorgelegd.

Taakveld 5.6 Media

5.6.1 Faciliteren van een eigentijdse en ondernemende bibliotheek

5.6.2 Regie voeren op bibliotheekfunctie

5.6.3 Aandacht hebben voor laaggeletterdheid

5.6.4 Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor bekostiging van lokale omroepactiviteiten

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.6 Media	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	134	0	134
Totaal lasten	-684	0	-684
Saldo van baten en lasten	-550	0	-550
Onttrekking reserves	20		20
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	20		20
Geraamde resultaat	-530	0	-530

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

5.7.1 Verbeteren van de groene kwaliteit in het centrum

Zoals reeds in de voorjaarsnota vermeld is vanwege prioritering bij de begroting van 2019 het krediet voor de herinrichting van het Berkheiveld komen te vervallen.

5.7.2 Zorgdragen voor een goede kwaliteit van het groen in Wassenaar, Wassenaar als Landgoed aan Zee

5.7.3 Het met partners vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin, Horst en Weide, het strand en de landgoederenzones

In het najaar gaat het inzaaien van bermen van start die bijdragen aan ecologische verbindingen. Daarnaast wordt in de tunnel bij de Houtlaan/Raaphorstlaan een muurschildering aangebracht.

5.7.4 Inzetten op kwalitatief hoogwaardige ontwikkeling van Valkenburg

Voor een aantal kortetermijnmaatregelen is in het kader van de realisatie van de ecologische verbindingsstructuur in de Groene Zone een stappenplan opgesteld. De voorgestelde maatregelen zijn inpasbaar in het programma Groene Zone. De realisatie is afhankelijk van het beschikbaar stellen van

subsidie door de provincie. Naar verwachting wordt de subsidie dit najaar beschikbaar gesteld.

5.7.5 Versterken biodiversiteit

In 2019 zijn verschillende locaties met intensief maaien (gazon) veranderd in extensief maaien (meer bloemen). Bij vervangingen van beplanting is veelal gekozen voor bij-vriendelijke beplanting, waarbij minimaal 50% van de nieuwe aanplant bij-vriendelijk is.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	508	120	628
Totaal lasten	-4.160	-212	-4.372
Saldo van baten en lasten	-3.652	-93	-3.744
Onttrekking reserves	380		380
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	380		380
Geraamde resultaat	-3.272	-93	-3.364

Toelichting budget

Op koers

Ontdek Prins Frederik parkenroute

Om de cultuurhistorische waarde van het gebied beleefbaar te maken en het recreatieve gebruik te stimuleren wordt samen met partners uit de regio de 'Ontdek Prins Frederiks parkenroute' gerealiseerd. De projectkosten zijn geraamd op € 110.000. Van deze projectkosten wordt € 80.000 gesubsidieerd vanuit de erfgoedlijnen en de Landschapstafel Duin Horst en Weide en € 5.000 vanuit de gemeente Voorschoten. De bijdrage vanuit Wassenaar bedraagt € 25.000 die vanuit reguliere budgetten voor cultureel erfgoed wordt bekostigd. Het project wordt uitgevoerd in 2019 en 2020.

Wandelpad Kerkehout

Een gedeelte van de wandelroute Kerkehout gaat over het terrein van een particulier waarvoor een overeenkomst is afgesloten. Deze overeenkomst was verlopen waardoor dit jaar een nieuwe overeenkomst is aangegaan. Met terugwerkende kracht is de vergoeding voor het gebruik van de afgelopen jaren aan de perceeleigenaar overgemaakt. Dit betekent een incidenteel nadeel van € 10.500.

Eikenprocessierups

In Nederland neemt de overlast van de eikenprocessierups steeds verder toe. Ook in Wassenaar heeft de eikenprocessierups zich gevestigd. Binnen de huidige begroting is er € 2.000 begroot voor de bestrijding op locaties met een verhoogd risico voor de volksgezondheid. Dit jaar is er ruim € 15.000 besteed aan de bestrijding van de eikenprocessierups. Vanwege de vestiging van de eikenprocessierups in Nederland wordt voorgesteld om het budget voor de bestrijding van de eikenprocessierups structureel op te hogen met €

13.000.

Extensief maaien gras

Voor het maaien van gras worden meerjarige overeenkomsten afgesloten. Vanwege het aflopen van de overeenkomst voor het maaien van bloemrijk/extensief gras is er een aanbesteding gehouden. In de nieuwe overeenkomst zijn er hogere uitvoeringskosten vanwege prijsstijgingen in een aantrekkende markt. Dit levert een structureel nadeel op van € 25.000.

Klimaatontwikkelingen

Zowel in 2018 als dit jaar hebben wij te maken met lange droge perioden. Met name de uitval van bomen is daardoor met circa 10% toegenomen, waardoor er extra kosten zijn voor het verwijderen en de aanplant van nieuwe bomen. Ook betekent dit dat er extra watergiften nodig zijn om de aanplant van de afgelopen jaren te behouden. Er zijn dit jaar daardoor € 30.000 extra kosten.

Vervangen Populieren A44

De gemeente Wassenaar heeft samen met Rijkswaterstaat de vervanging van de populieren langs de A44 opgepakt. Wassenaar heeft de werkzaamheden voor beide partijen uitgevoerd. Rijkswaterstaat betaalt conform afspraak 55% van de projectkosten. Dit komt neer op een bedrag van € 72.000 aan extra lasten en baten.

Technische wijziging

Binnen het taakveld 5.7 is € 15.000 begroot voor de vrijetijdseconomie MRDH en voor het versterken van verbindingen voor economische clusters zoals het strand, het buitengebied en het centrum. Deze taken horen conform BBV thuis onder taakveld 3.4 waardoor deze lasten structureel worden verplaatst van taakveld 5.7 naar 3.4

Daarnaast wordt incidenteel (t/m 2022) € 15.000 van taakveld 5.7 naar 3.4 verplaatst in verband met het marketingbudget voor Nationaal Park Hollandse Duinen, inclusief bijbehorende dekking uit de reserve 'Ondersteuning grote projecten'.

Wat gaat het kosten?

Programma: P5 Sport, cultuur en recreatie		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)				
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	10	0	10
	Lasten	-522	-1	-523
	Saldo	-512	-1	-513
5.2 Sportaccommodaties	Baten	165	0	165
	Lasten	-1.240	-7	-1.246
	Saldo	-1.074	-7	-1.081
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	Baten	35	39	74

	Lasten	-381	-45	-426
	Saldo	-346	-6	-352
5.4 Musea	Baten	0	0	0
	Lasten	-13	0	-13
	Saldo	-13	0	-13
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	83	13	96
	Lasten	-342	-82	-424
	Saldo	-259	-69	-328
5.6 Media	Baten	134	0	134
	Lasten	-684	0	-684
	Saldo	-550	0	-550
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	508	120	628
	Lasten	-4.160	-212	-4.372
	Saldo	-3.652	-93	-3.744
Totaal baten		936	171	1.107
Totaal lasten		-7.342	-347	-7.689
Saldo van baten en lasten		-6.405	-177	-6.582
Onttrekking reserves		645	-1	644
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		645	-1	644
Geraamde resultaat		-5.761	-177	-5.938

P6 Sociaal Domein

Wat willen we bereiken ?

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Wassenaar is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam en goed bereikbaar systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

6.1.1 Langer thuis wonen ondersteunen

6.1.2 Versterken algemeen toegankelijke welzijnsvoorzieningen

In 2020 wordt in gezamenlijkheid met maatschappelijke partners verder gewerkt aan het versterken van het lokale welzijnsnetwerk. Een van de dragers van een stevig welzijnsnetwerk in Wassenaar is een digitale sociale kaart met beheer dat lokaal is geborgd. De start in 2019 met de kernpartners in het welzijnsnetwerk in Wassenaar spitste zich toe op de 'Toegang', zowel telefonisch als digitaal. Voor wat betreft het verbeteren van de digitale toegang met een Sociale kaart zijn we al een eind op weg om de functionaliteit en beheer vast te stellen en om te kiezen voor een aanbieder. In dit traject is duidelijk geworden dat het budget (€10.000) dat de raad structureel beschikbaar heeft gesteld niet toereikend is voor het digitale systeem van de sociale kaart EN het lokale beheer dat voor het welslagen essentieel wordt geacht. Als er binnen de begroting geen ruimte is om deze extra kosten op te vangen, wordt een apart voorstel hiervoor naar de raad gebracht.

6.1.3 Investeren in preventieve voorzieningen voor alle inwoners

6.1.4 Gemeenschapszin stimuleren en faciliteren

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	69	0	69
Totaal lasten	-1.465	-9	-1.474
Saldo van baten en lasten	-1.397	-9	-1.405
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.397	-9	-1.405

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 6.2 Wijkteams

6.2.1 De netwerken voor het jeugddomein (18-) en volwassendomein (18+) verstevigen en verbinden tot een sluitend netwerk sociaal domein (0-100)

6.2.2 Toegang tot ondersteuning laagdrempelig, lokaal en integraal organiseren

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.2 Wijkteams	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-526	-4	-530
Saldo van baten en lasten	-526	-4	-530
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-526	-4	-530

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

6.3.1 Het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	6.065	0	6.065
Totaal lasten	-8.054	-1	-8.055
Saldo van baten en lasten	-1.988	-1	-1.989
Onttrekking reserves	30		30
Toevoeging reserves	-30		-30
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.988	-1	-1.989

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

6.4.1 Er voor zorgen dat iedereen die kan werken werkt of een bijdrage levert naar vermogen

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	0	0	0

Totaal lasten	-1.062	-11	-1.073
Saldo van baten en lasten	-1.062	-11	-1.073
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.062	-11	-1.073

Toelichting budget

Bijsturing nodig

De uitkering uit het gemeentefonds voor de "oude" WSW is voor 2019 met 10.471 euro verhoogd. Dit onderdeel van de algemene uitkering wordt doorbetaald aan de GR Kust-, Duin- en bollenstreek en betekent op dit taakveld een budgettaire verslechtering van het genoemde bedrag. Op taakveld 0.7 (algemene uitkering) wordt een budgettair voordeel geraamd.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

6.5.1 Er voor zorgen dat iedereen die kan werken, werkt of een bijdrage levert naar vermogen

Het re-integratie- en participatiebeleid 2019-2022 wordt uitgevoerd. Mensen die in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten, worden naar reguliere arbeid bemiddeld. Zij die niet kunnen werken worden naar vrijwilligerswerk begeleid. Op 28 mei 2019 is de Raad hierover geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrief.

De uitgaven in taakveld 6.5 voor participatie en re-integratie verschuiven als gevolg van de keuzes die zijn gemaakt binnen het re-integratie- en participatiebeleid. Re-integratietrajecten worden niet langer aan alle cliënten in het bijstandsbestand aangeboden, maar enkel aan diegenen waarvan het de verwachting is dat zij binnen twee jaar naar betaald werk bemiddeld kunnen worden. Daarnaast zijn er meerdere convenanten voor leerwerktrajecten afgesloten met werkgevers, hieraan zijn geen kosten verbonden. Hiermee maakt de gemeente optimaal gebruik van de kansen die de huidige arbeidsmarkt biedt.

Aan de andere kant worden er meer uitgaven gedaan om inwoners te laten participeren aan de samenleving. Hiervoor wordt bij de lokale welzijnsorganisatie extra inzet gepleegd en worden meer taken aan de bibliotheek uitbesteed. Bovendien zijn de inkomsten die de gemeente in 2019 van het Rijk ontvangt voor de participatie van statushouders lager dan geraamd. . Daartegenover staat echter wel een uitkering voor de verhoging van het taalniveau van statushouders. Binnen taakveld 6.5 verlopen deze mutaties budgetneutraal.

In 2019 is de taakstelling van het aantal te huisvesten statushouders verlaagd naar 18 personen. Inclusief achterstand moet de gemeente 19 personen plaatsen in 2019, deze zijn reeds allen geplaatst.

6.5.2 Statushouders zo snel mogelijk laten integreren

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.317	-17	-1.334
Saldo van baten en lasten	-1.317	-17	-1.334
Onttrekking reserves	30		30
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	30		30
Geraamde resultaat	-1.287	-17	-1.304

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

6.6.1 Er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen

Naar verwachting zullen de vervoerskosten Wmo maatwerkvoorzieningen 2019 voor Wassenaar stijgen ten opzichte van de begroting. Dit is uiteraard nog wel afhankelijk van de aantallen ritten en zones in de laatste maanden van dit jaar. Dit blijkt uit de cijfers die door de contractbeheerder (MRDH) zijn aangeleverd.

De kostenstijging heeft een drietal oorzaken:

- Vermindering van de BDU-bijdrage;
- Stijging van de beheerskosten;
- Stijging van het aantal ritten en gereden zones.

Daarentegen verwachten we net als vorig jaar lagere kosten voor rolstoelen.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.075	-8	-1.083
Saldo van baten en lasten	-1.075	-8	-1.083

Onttrekking reserves	50		50
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	50		50
Geraamde resultaat	-1.025	-8	-1.033

Toelichting budget

Bijsturing nodig

De verwachte kosten voor vervoersvoorzieningen zijn hoger dan begroot, het betreft hier een bedrag van € 20.000 over het jaar 2019. Voor rolstoelvoorzieningen vallen de kosten mee. De budgetten voor deze twee voorzieningen worden aangepast, het betreft daarmee een budgetneutrale wijziging.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

6.71.1 De middelen voor zorg en ondersteuning effectief en efficiënt inzetten

Afgelopen maanden zijn meer aanvragen binnen gekomen voor huishoudelijke ondersteuning. Mocht de trend zich voortzetten dan lopen de kosten per maand op ten opzichte van begin 2019. Het verhoogde aantal meldingen lijkt een uitvloeisel te zijn van het langer thuis wonen, krapte op de particuliere markt en de lagere kosten voor de huishoudelijke ondersteuning. Vooralsnog leidt dit niet tot een volledige benutting van het budget, omdat de uitgaven vanwege de invoering van het abonnementstarief hoger zijn geraamd met ingang van 2019. De verwachting is dat de uitgaven voor zowel huishoudelijke ondersteuning als begeleiding binnen de budgetten blijven.

6.71.2 Lokaal zorg en ondersteuning bieden

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	237	0	237
Totaal lasten	-2.738	-13	-2.751
Saldo van baten en lasten	-2.501	-13	-2.514
Onttrekking reserves	145		145
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	145		145
Geraamde resultaat	-2.356	-13	-2.369

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

6.72.1 Jeugdigen de mogelijkheid bieden om gezond en veilig op te kunnen groeien en zich optimaal te ontwikkelen in hun eigen omgeving

De inkoop jeugdhulp op basis van een resultaatgericht jeugdhulpstelsel per 2020 is in volle gang. Bovendien is er een lokaal actieplan jeugdhulp voor de periode van 2019-2021 vastgesteld. Hierin staan maatregelen om versterkt sturing te geven aan jeugdhulp en deze voor Wassenaar (meer) toekomstbestendig te maken en (meer) betaalbaar en beheersbaar te houden. Dit niet alleen om de (stijgende) jeugdhulpkosten structureel te kunnen dekken, maar ook gezien de gevraagde lokale investeringen als gevolg van het beoogde resultaatgerichte jeugdhulpstelsel per 2020.

Deze verwachting kent nog veel onzekerheden en de ervaring leert dat deze nog substantieel kan afwijken van de definitieve raming van het inkoopbureau voor 2019, die begin 2020 beschikbaar komt. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat het beroep op jeugdhulp en de aard en duur van de noodzakelijke jeugdhulp door het jaar heen kunnen variëren. Daarnaast zorgt het declaratiesysteem voor vertraging in het actuele beeld.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-3.125	-4	-3.129
Saldo van baten en lasten	-3.125	-4	-3.129
Onttrekking reserves	250		250
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	250		250
Geraamde resultaat	-2.875	-4	-2.879

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

6.81.1 In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-106	-2	-107
Saldo van baten en lasten	-106	-2	-107
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-106	-2	-107

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

6.82.1 In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang van jeugdigen

zie taakveld 6.72

Wat mag het kosten?

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.264	-1	-1.265
Saldo van baten en lasten	-1.264	-1	-1.265
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.264	-1	-1.265

Toelichting budget

 Op koers

Wat gaat het kosten?

Programma: P6 Sociaal Domein Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	69	0	69
	Lasten	-1.465	-9	-1.474
	Saldo	-1.397	-9	-1.405
6.2 Wijkteams	Baten	0	0	0
	Lasten	-526	-4	-530
	Saldo	-526	-4	-530
6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.065	0	6.065
	Lasten	-8.054	-1	-8.055
	Saldo	-1.988	-1	-1.989
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.062	-11	-1.073
	Saldo	-1.062	-11	-1.073
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.317	-17	-1.334
	Saldo	-1.317	-17	-1.334
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.075	-8	-1.083
	Saldo	-1.075	-8	-1.083
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	237	0	237
	Lasten	-2.738	-13	-2.751
	Saldo	-2.501	-13	-2.514
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	0
	Lasten	-3.125	-4	-3.129
	Saldo	-3.125	-4	-3.129
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	0	0
	Lasten	-106	-2	-107
	Saldo	-106	-2	-107
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.264	-1	-1.265
	Saldo	-1.264	-1	-1.265
Totaal baten		6.370	0	6.370
Totaal lasten		-20.732	-68	-20.801

Saldo van baten en lasten	-14.362	-68	-14.430
Onttrekking reserves	505	0	505
Toevoeging reserves	-30	0	-30
Mutaties reserves	475	0	475
Geraamde resultaat	-13.887	-68	-13.955

P7 Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken ?

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen;

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij op termijn naar 75% afvalscheiding en 100 kg afval per persoon.

Wij gaan voor een milieubewust, groener en duurzamer Wassenaar. Daarbij hebben wij als doel om in 2040 CO-2 neutraal zijn, millennium- en fairtrade gemeente te blijven en een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Daarnaast staan wij voor verduurzaming van de samenleving en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

7.1.1 Uitvoeren wettelijke en niet-wettelijke taken op het gebied van gezondheidszorg

7.1.2 Opstellen en implementeren uitvoeringsplan lokaal gezondheidsbeleid conform beleidsplan Sociaal Domein

Wat mag het kosten?

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.772	-1	-1.773
Saldo van baten en lasten	-1.772	-1	-1.773
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			

Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-1.772	-1	-1.773

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 7.2 Riolering

7.2.1 Zorgen voor de afvoer van het afvalwater

Via het integraal gebiedsgericht werken zijn de knelpunten en kansen binnen het project Kerkeboslaan en omgeving in beeld gebracht. De voorbereiding van dit project is hiermee uitgebreid waardoor de start van de uitvoering is vertraagd naar 2020.

De werkzaamheden in de Raadhuislaan en omgeving starten eind 2019 en worden voortgezet in 2020. De onttrekking aan de onderhoudsvoorziening riolering is in 2019 daardoor beperkt.

7.2.2 Optimaliseren van het grondwatermeetnet

Wat mag het kosten?

Taakveld: 7.2 Riolering	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	2.674	0	2.674
Totaal lasten	-1.846	-10	-1.855
Saldo van baten en lasten	829	-10	819
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	829	-10	819

Toelichting budget

 Op koers

Taakveld 7.3 Afval

7.3.1 Optimaliseren van de afvalinzameling

7.3.2 In beeld brengen of de ingezette afvalscheidingsmethodiek "Grip op Grondstoffen" bijsturing vraagt

7.3.3 Heroriënteringsonderzoek naar de wijze van afvalbeheer

Het college gaat in samenspraak met de raad bepalen op welke wijze het heroriënteringsonderzoek wordt vormgegeven.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 7.3 Afval	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	4.307	-44	4.263
Totaal lasten	-3.362	39	-3.322
Saldo van baten en lasten	945	-4	941
Onttrekking reserves	25		25
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	25		25
Geraamde resultaat	970	-4	966

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 7.4 Milieubeheer

7.4.1 Beschermen en waar mogelijk verbeteren van de milieukwaliteiten van de leefomgeving

7.4.2 Stimuleren van de verduurzaming van de gebouwde omgeving

7.4.3 Samen met onze regionale partners bepalen van de regiobijdrage aan de landelijke doelen voor de energietransitie

7.4.4 De gemeente geeft het duurzame voorbeeld

7.4.5 Ondersteunen van Fairtrade en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals)

7.4.6 Anticiperen op de gevolgen van de klimaatverandering

Wat mag het kosten?

Taakveld: 7.4 Milieubeheer	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-1.003	-7	-1.009
Saldo van baten en lasten	-1.003	-7	-1.009
Onttrekking reserves	384		384
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	384		384
Geraamde resultaat	-619	-7	-625

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

7.5.1 Het zorgvuldig en waardig naar de overledenen en nabestaanden beheren van de begraafplaats

Wat mag het kosten?

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	60	0	60
Totaal lasten	-143	-3	-145

Saldo van baten en lasten	-83	-3	-85
Onttrekking reserves			
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	-83	-3	-85

Toelichting budget

 Op koers

Wat gaat het kosten?

Programma: P7 Volksgezondheid en milieu		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)				
7.1 Volksgezondheid	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.772	-1	-1.773
	Saldo	-1.772	-1	-1.773
7.2 Riolering	Baten	2.674	0	2.674
	Lasten	-1.846	-10	-1.855
	Saldo	829	-10	819
7.3 Afval	Baten	4.307	-44	4.263
	Lasten	-3.362	39	-3.322
	Saldo	945	-4	941
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	0
	Lasten	-1.003	-7	-1.009
	Saldo	-1.003	-7	-1.009
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	60	0	60
	Lasten	-143	-3	-145
	Saldo	-83	-3	-85
Totaal baten		7.041	-44	6.998
Totaal lasten		-8.125	19	-8.106
Saldo van baten en lasten		-1.084	-24	-1.108
Onttrekking reserves		409	0	409
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		409	0	409
Geraamde resultaat		-675	-24	-699

P8 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken ?

Betrekken van bewoners bij het aanpassen van bestemmingsplannen, daarbij lopen we vooruit op de nieuwe Omgevingswet;

Toekomstgerichte bestemmingsplannen met ruimte voor flexibiliteit, duurzaamheid en particulier initiatief;

Versterken van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat dat Wassenaar nu kent, hiervoor werken we onder andere samen met Voorschoten en Leidschendam-Voorburg in de Landschapstafel Duin, Horst Weide;

Optimaal benutten van beschikbare locaties voor woningbouw, met voldoende gevarieerde woningbouw zodat er plaats is voor verschillende doelgroepen (goede plek voor begeleid wonen);

Ruimte creëren voor initiatieven van Wassenaarse groepen inwoners in de woningbouw;

Voldoende woningen voor de diverse doelgroepen en verkorten van de wachtlijsten;

Een optimale benutting van de samenwerking met de woningbouwcorporaties en verkorten van de wachtlijsten door de mogelijkheden van lokaal maatwerk maximaal in te zetten.

Wat willen we daarvoor doen?

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

8.1.1 Behoud en versterken van de woon en leefkwaliteit met gebruikmaking van de unieke kwaliteiten van Wassenaar op het gebied van groen, economische kwaliteit, cultuurhistorie, duurzaamheid en leefbaarheid

Ruimtelijk kaders actueel houden.

Een aantrekkelijk woon- en leefklimaat begint bij actuele ruimtelijke kaders. Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen doorlopen we ruimtelijke procedures (omgevingsvergunningen- of bestemmingsplanprocedures). Flexibiliteit en duurzaamheid krijgen aandacht binnen de integrale advisering. Ruimtelijke kaders blijven daarmee duidelijk en actueel.

Nieuwe ontwikkelingen benaderen vanuit een 'ja, mits-gedachte'.

We oefenen met werken in de geest van de Omgevingswet. Als een initiatief overduidelijk niet kan, denken we na over een richting die mogelijk wel een positief resultaat oplevert. Vertrekpunt is een toename van

ruimtelijke kwaliteit. Er is dus altijd een ondergrens in die zin dat echt belangrijke waarden en kwaliteiten door een nieuwe ontwikkeling niet mogen worden aangetast.

Een participatiestrategie ontwikkelen.

In aanloop naar de Omgevingswet geven we vorm aan burgerparticipatie. Praktijkervaringen worden gebruikt voor het verfijnen van een format voor participatie. Belangrijk is wel dat heel duidelijk moet zijn waar participatie wel over mag gaan en waar niet. De gemeente moet wel een zekere regie houden.

8.1.2 Versterken van de ruimtelijke kwaliteit bij het havenkanaal

Er is vanwege prioritering geen krediet beschikbaar gesteld voor de aanpak van het openbaar gebied van het Havankanaal. Zie projectrapportage Havenkanaal.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-749	-16	-764
Saldo van baten en lasten	-749	-16	-764
Onttrekking reserves	206		205
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	206		205
Geraamde resultaat	-543	-16	-559

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)

8.2.1 Grondbeleid gebruiken voor handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit met, per ontwikkeling

Aan het Grondbeleid is de afgelopen periode o.a. op de volgende wijze uitvoering gegeven:

- Ten behoeve van de ontwikkeling van het ANWB-terrein is een anterieure overeenkomst in combinatie met kostenverhaal gesloten;
- Het project de Paauf bestaat feitelijk uit drie onderdelen:
 1. Herstel park inclusief Raadhuislân
 2. Herstel van de buitenzijde van het raadhuis;
 3. Duurzaam exploitatiemodel.

Om te komen tot een duurzaam exploitatiemodel voor de buitenplaats de Paauw, zullen diverse opties van gebruik en eigendom in relatie tot haalbaarheid en wenselijkheid worden onderzocht.

- Met het vrijkomen van de Deijlerschool aan de Middelweg en het feit dat er primair geen andere huisvestingsbehoefte voor dit voormalige schoolgebouw bestaat, ontstaat de mogelijkheid om deze locatie te herontwikkelen. De afgelopen jaren is er een traject doorlopen om tot een keuze te komen voor een definitieve locatie voor het realiseren van een sociaal plein: de Middelweg lijkt daarvoor de meest geschikte locatie. De feitelijke ontwikkeling van de locatie aan de Middelweg en/of ontwikkeling van het Sociale Plein en/of verkoop van accommodatie wacht op een integraal afgewogen woningbouwprogrammering;
- De verkoop en (her)ontwikkeling aan de generaal Winkelmanlaan is (financieel) afgerond. Planning is dat het gebouw in het 3e kwartaal 2019 wordt opgeleverd en dat de werkzaamheden herinrichting openbare ruimte starten in het 3e kwartaal 2019.

Wat mag het kosten?

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)			
Totaal baten	0	0	0
Totaal lasten	-26	-2	-28
Saldo van baten en lasten	-26	-2	-28
Onttrekking reserves	3	1	4
Toevoeging reserves			
Mutaties reserves	3	1	4
Geraamde resultaat	-23	0	-24

Toelichting budget

Op koers

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

8.3.1 Verantwoord ontwikkelen van extra woningbouw (50-75/ jaar), die bijdraagt aan de leefbaarheid en de instandhouding van het voorzieningenniveau en minimaal voor 25% bestaan uit sociale huurwoningen

8.3.2 Inzetten op woningen voor bewoners tot veertig jaar, gezinnen en senioren met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen

In de praktijk blijkt het lastig om 'betaalbare' woningen te bouwen voor kwetsbare doelgroepen. Dit

onderwerp zal met de corporaties, mede op hun verzoek, in het najaar van 2019 worden besproken en verder worden uitgewerkt.

8.3.3 Bieden van ruimte voor bouwinitiatieven van Wassenaarse groepen inwoners

8.3.4 Bij vergunningverlening staat de gebruiker centraal en niet de regel. Er zijn heldere normen waardoor er geldt "aanvragen is toekennen"

8.3.5 In geval van overtredingen hanteren we een strikt handhavingsbeleid ter bescherming van de woon- en leefomgeving

Wat mag het kosten?

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen	Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)			
Totaal baten	1.264	581	1.845
Totaal lasten	-1.164	-440	-1.604
Saldo van baten en lasten	100	141	241
Onttrekking reserves	3.255		3.255
Toevoeging reserves	-3.255		-3.255
Mutaties reserves			
Geraamde resultaat	100	141	241

Toelichting budget

Bijsturing nodig

Welstandscommissie

In de begroting 2019 is een taakstellende bezuiniging van € 30.000 voor de Welstandscommissie opgenomen. Deze bezuiniging moet worden gerealiseerd door de werkzaamheden van de Welstandscommissie te beperken. Het voorstel over de werkzaamheden is nog in voorbereiding waardoor de voorgenomen bezuiniging in 2019 niet wordt gerealiseerd.

Ontwikkellocatie ANWB

De gemeente sluit met initiatiefnemers voor ontwikkelingen in de gemeente, anterieure overeenkomsten af. In deze overeenkomst worden afspraken vastgelegd, zo ook over het kostenverhaal. Op deze manier worden de kosten die de gemeente voor deze ontwikkeling maakt verhaalt op de initiatiefnemer. Voor de diverse ontwikkelingen in de gemeente worden externe projectleiders/adviseurs ingehuurd die kunnen worden betaald vanuit deze bijdragen.

De herontwikkeling van het ANWB-gebouw is een initiatief van de ANWB en een ontwikkelende partij (ABB). Een groot gedeelte van het kantoor wordt gesloopt om plaats te maken voor woningbouw. Het project draagt bij aan de gemeentelijk ambitie m.b.t. woningbouw. De gemeente Wassenaar is bevoegd gezag voor

de noodzakelijke planologische maatregelen en is daarmee bewaker van het participatieproces met de omgeving. Met een anterieure overeenkomst zijn de plankosten verzekerd. De plankosten bedragen € 190.000, waarvan de helft reeds is gefactureerd en bestaat uit reeds in 2018 en 2019 gemaakte ambtelijke kosten en externe kosten, respectievelijk € 55.000 en € 40.000. Omdat de ANWB de herontwikkeling tijdelijk "on-hold" heeft gezet, kan er nog niets worden gemeld over de resterende € 95.000.

Incidentele verkopen

Verkopen bij Polanenpark 105 en 243 en diverse groenstroken leveren incidenteel € 375.000 op (bruto). Vanwege sloop- en asbestsaneringskosten is de geschatte netto-opbrengst € 200.000.

Wat gaat het kosten?

Programma: P8 Wonen en bouwen Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)		Begroting actueel	Wijzigingen voorgesteld	Begroting na voorgestelde wijziging
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	0	0	0
	Lasten	-749	-16	-764
	Saldo	-749	-16	-764
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	0	0	0
	Lasten	-26	-2	-28
	Saldo	-26	-2	-28
8.3 Wonen en bouwen	Baten	1.264	581	1.845
	Lasten	-1.164	-440	-1.604
	Saldo	100	141	241
Totaal baten		1.264	581	1.845
Totaal lasten		-1.939	-457	-2.395
Saldo van baten en lasten		-675	124	-551
Onttrekking reserves		3.463	1	3.464
Toevoeging reserves		-3.255	0	-3.255
Mutaties reserves		208	1	209
Geraamde resultaat		-467	125	-342

Financiën

Financiële ontwikkeling per programma

<i>Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)</i>	2019	2020	2021	2022	2023
Primitieve begroting 2019	194	-135	1.118	-102	276
Begrotingswijzigingen door de raad vastgesteld	-339				
Saldo na door de raad vastgestelde wijzigingen	-144	-135	1.118	-102	276
Wijzigingen najaarsnota per programma					
P0 Bestuur en ondersteuning	482	1	1	1	1
P1 Veiligheid	-36				
P2 Verkeer en vervoer	21	-60			
P3 Economie	32	-15	-15	-15	-15
P4 Onderwijs	-7				
P5 Sport, cultuur en recreatie	-177	-40	-40	-24	-24
P6 Sociaal Domein	-68				
P7 Volksgezondheid en milieu	-24				
P8 Wonen en bouwen	125				
Totaal wijzigingen najaarsnota 2019	347	-114	-54	-38	-38
Saldo na wijzigingen najaarsnota	203				

Projecten en programma's

Inleiding

De voortgangsrapportage projecten is herzien

Twee keer per jaar ontving de raad een voortgangsrapportage projecten, gelijktijdig met de voorjaars- en najaarsnota.

De voortgangsrapportage heeft een aantal wijzigingen ondergaan:

- De rapportage wordt aangevuld met een voortgangsrapportage van de programma's: over de lopende programma's, zoals de Invoering van de Omgevingswet, wordt, vergelijkbaar met de projecten, gerapporteerd aan de raad;
- Er is onderscheid aangebracht tussen gemeentelijke projecten en projecten van derden: projecten waar de gemeente niet zelf stuurt op tijd en geld, kan niet over worden gerapporteerd aan de raad. Wel wordt de raad geïnformeerd over ruimtelijke ontwikkelingen van derden met grote impact op het dorp, zoals de Rijnlandroute. Daarbij wordt ook informatie verschaft over de voortgang en risico's voor de gemeente.
- De lijst met projecten is opgeschoond: projecten die afgesloten kunnen worden zijn voorzien van een eindrapportage en worden afgesloten. Projecten die niet aan de definitie van project voldoen, zijn afgevoerd.
- De formats voor de voortgangsrapportage zijn iets gewijzigd, waardoor de deelresultaten van het project die zijn behaald in de voorafgaande periode en die voorzien zijn in de periode erna beter in beeld komen.

Deze verbeterslag zal, naast de digitalisering van de rapportages, leiden tot een overzichtelijker beeld voor de raad.

Stoplichtrapportage projecten

Totaaloverzicht projecten										
Projecten	Kwaliteit		Dekking		Krediet		Planning		Capaciteit	
	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode	Huidige periode	Komende periode
Projectenrapportage										
Renovatie De Paauf en herstel park De Paauf	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Herontwikkeling Den Deylschool										
Sporthal Wassenaar	!	!	✓	!	✓	!	✓	✓	✓	✓
Lokale energiestrategie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Warenar							✓	✓	✓	✓
Gymzaal Burmanlaan	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Eindrapportage										
Havenkanaal	!	×	!	×	!	×	!	×	!	

Renovatie De Paauw en herstel park De Paauw

Herstel van de buitenplaats De Paauw en het Raadhuis met het omliggende park De Paauw						
Soort rapportage	Projectenrapportage					
Afdeling	OGB	Startdatum project	1-12-2017	Rapportageperiode	1-4-2019	1-8-2019
Projectfase	Realisatiefase	Einddatum project	31-12-2020	Peildatum rapportage	1-9-2019	
Omschrijving project	Dit project behelst de historische buitenplaats De Paauw (rijksmonument) met het raadhuis en het omliggende park (15 hectare). Zowel in het raadhuis als park is/was sprake van achterstallig onderhoud. Voor de buitenzijde van het raadhuis en voor het park heeft de raad besloten over te gaan tot grootschalig onderhoud, welke mede door een bijdrage van de Provincie Zuid-Holland mogelijk is gemaakt. Het project bestaat feitelijk uit drie onderdelen: 1. herstel park inclusief Raadhuislaan 2. herstel van de buitenzijde van het raadhuis; 3. duurzaam exploitatiemodel. <i>1. herstel park</i> Op basis van de cultuurhistorische waarden van het park is een beheervisie opgesteld. Deze visie is vertaald naar uitvoeringsmaatregelen, die in het afgelopen jaar zijn uitgevoerd. Tevens is de visie geborgd in een beheerplan. Feitelijk is de restauratie van het park klaar. Besluitvorming en de daarbij behorende financiering over de aanpak van de parkeersituatie, het herstel van de Prinsessetuin en enkele beelden is afhankelijk van de besluitvorming over de toekomst. <i>2. herstel van de buitenzijde van het raadhuis</i> In samenwerking met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) en de commissie Welstand en Cultureel Erfgoed (WCE) is de restauratie en het eindbeeld bepaald. Het uiterlijk is gebaseerd op de Paauw in de tijd van Pr. Frederik (passende Bentheimer zandsteen tint). De restauratie van de buitenzijde is momenteel in volle gang en zal eind dit jaar worden afgerond. <i>3. duurzaam exploitatiemodel</i> Om te komen tot een duurzaam exploitatiemodel voor de buitenplaats de Paauw, zijn opties van gebruik en eigendom in relatie tot haalbaarheid en wenselijkheid onderzocht. Dit vormt de basis voor een besluit over functie en eigendom dat op 15 oktober 2019 op de raadsagenda staat gepland. Daarnaast wordt ook afgestemd met het groot onderhoud van de Raadhuislaan en de definitieve afkoppeling van de Raadhuislaan op de Rijksstraatweg.					

Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project	
Kwaliteit	Resultaat	✓	✓	✓	Het project wordt gestuurd met een multidisciplinair projectteam waar zo nodig externe expertise wordt ingeschakeld.	Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?	Ja
Geld	Krediet	✓	✓	✓	Krediet bestaat uit verschillende posten: park: € 450.000, exploitatiemodel: € 90.000, herstel buitenzijde raadhuis: € 2.815.000.	Verleend krediet	3.355.000
						Besteed tot peildatum	2.101.677
						Verplichtingen (geregistreerd)	804.885
						Restant krediet voor afronding	448.438
	Dekking	✓	✓	✓	Subsidie Exploitatie Reserve Te activeren	Bedrag dekking	1.000.000 450.000 90.000 1.815.000
Tijd	Planning	!	✓	✓	Restauratie park ligt op schema. Restauratie buitenzijde ligt op schema (afronding eind 2019) Toekomstvisie ligt op schema (besluit oktober 2019), waardoor het project in 2020 kan worden afgerond.	Vastgestelde einddatum project	31-12-2020
						Einddatum project op basis van inzichten op peildatum	1-6-2021
	Capaciteit (interne uren)	✓	✓	✓		Geraamd voor totale project	1622

						Besteed tot peildatum	1200
--	--	--	--	--	--	------------------------------	------

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Verborgten gebreken	Extra financiële last	Flexibele restauratie waardoor in het werk veel kan worden opgevangen.
Staken politieke besluitvorming	Geen voortgang/ blijvende leegstand	Politiek goed meenemen in proces.

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Afsluiting N44 definitief	Afronding restauratie Park	Afronding restauratie buitenzijde
Herinrichting Raadhuislaan		Besluit over toekomst De Paauw

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Enquête en bijeenkomsten over de toekomstvisie	2e fase; afronding participatie is door Brink afgerond.	

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W	Diverse raadsinformatiebrieven	
Gemeenteraad	18-12-18 afwegingskader voor toekomstvisie	15-10 toekomst De Paauw.
	16-01-18 besluit over proces toekomstvisie	

Herontwikkeling Den Deylschool

Soort rapportage		Projectenrapportage						
Afdeling		RO	Startdatum project		1-1-2016	Rapportageperiode	1-4-2019	31-8-2019
Projectfase			Einddatum project		31-12-2021	Peildatum rapportage	1-9-2019	
Omschrijving project		Met het vrijkomen van de Deijlerschool aan de Middelweg en het feit dat er primair geen andere huisvestingsbehoefte voor dit voormalige schoolgebouw bestaat, ontstaat de mogelijkheid om deze locatie te herontwikkelen. De afgelopen jaren is er een traject doorlopen om tot een keuze te komen voor een definitieve locatie voor het realiseren van een sociaal plein, de Middelweg lijkt daarvoor de meest geschikte locatie. In een sociaal plein kunnen alle gesubsidieerde/ingekochte partijen bij elkaar gehuisvest worden die namens de gemeente wettelijke taken uitvoeren. Het realiseren van een sociaal plein biedt voordelen op het gebied van de exploitatie van maatschappelijk vastgoed en dienstverlening (0 tot 100 jaar). Het brengt ook een verschuiving in de huisvesting van maatschappelijke organisaties teweeg. Eerst nadat is besloten over de gemeentebrede woningbouwopgave per locatie en de huisvesting van maatschappelijke organisaties, kan (mits voorbereidingskrediet beschikbaar is gesteld) de businesscase voor een sociaal plein worden uitgewerkt. Daarna kan op basis van het besluit op de businesscase de ontwikkeling van de locatie Middelweg projectmatig ter hand worden genomen, al dan niet inclusief het realiseren van een sociaal plein. Het project Sociaal Plein / herontwikkeling Den Deylschool ligt dus momenteel stil.						
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode		Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project	
Kwaliteit	Resultaat				Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?			
Geld	Krediet				Verleend krediet			
					Besteed tot peildatum			
					Verplichtingen (geregistreerd)			
					Restant krediet voor afronding			

	Dekking				Bedrag dekking	
Tijd	Planning				Vastgestelde einddatum project	
					Einddatum project op basis van inzichten op peildatum	
	Capaciteit (interne uren)				Geraamd voor totale project	
					Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Draagvlak onder beoogd participanten in sociaal plein	Weerstand	Beschikbaarheid subsidies

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Besluit over locatie Sociaal Plein		Besluit over prognose woningbouwprogrammering

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W		Prognose woningbouwprogrammering
		Besluit over herontwikkeling Den Deylschool
Gemeenteraad		Besluit over locatie Sociaal Plein
		Vorbereidingskrediet herontwikkeling Den Deylschool en realisatie Sociaal Plein

Soort rapportage		Eindrapportage						
Afdeling		RO		Startdatum project	21-11-2016	Rapportageperiode	1-5-2019	31-8-2019
Projectfase		Ontwerpfase		Einddatum project	31-12-2026	Peildatum rapportage	1-9-2019	
Omschrijving project		Verbeteren beeldkwaliteit Havenkanaal, van de kop van de haven aan de Oostdorperweg tot en met De Princehaven aan de Wassenaaarse Wetering.						
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode	Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project		
Kwaliteit	Resultaat	✓	!	✗	Bestemmingsplan Dorpshaven en ontwerp herinrichting openbare ruimte langs gehele havenkanaal.	Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?		Nee
Geld	Krediet	✓	!	✗	Krediet is beschikbaar gesteld door de raad op 21 november 2016. Dit krediet is afgesloten bij de jaarrekening 2018.	Verleend krediet		0
						Besteed tot peildatum		
						Verplichtingen (geregistreerd)		
						Restant krediet voor afronding		
	Dekking	✓	!	✗	Het restant bij afsluiting van het krediet is teruggevloeid in de algemenere reserve.	Bedrag dekking		
Tijd	Planning	✓	!	✗	Ontwerp bestemmingsplan ter inzage in najaar 2019. Vanwege het ontbreken van een budget voor de openbare ruimte wordt hiervoor nog geen definitief ontwerp uitgewerkt.	Vastgestelde einddatum project		31-12-2018
						Einddatum project op basis van inzichten op peildatum		

	Capaciteit (interne uren)	✓	!				Geraamd voor totale project	0
							Besteed tot peildatum	

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W		
Gemeenteraad		

Lokale energiestrategie

Soort rapportage		Projectenrapportage						
Afdeling		RO		Startdatum project	31-1-2019	Rapportageperiode	1-5-2019	31-8-2019
Projectfase		Realisatiefase		Einddatum project	30-12-2022	Peildatum rapportage	1-9-2019	
Omschrijving project		Lokale Energiestrategie gericht op energiebesparing, energieopwekking en los van aardgas.						
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode		Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project	
Kwaliteit	Resultaat	✓	✓	✓	De raad heeft op 22 januari 2019 opdracht gegeven voor uitvoering van de lokale energiestrategie 2019-2022.		Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?	Ja
Geld	Krediet	✓	✓	✓	Het krediet is beschikbaar gesteld met de vaststelling van de programmabegroting 2019. Met de vaststelling van de jaarrekening 2018 is het restant krediet van het oude klimaatprogramma overgeheveld		Verleend krediet	234.568
							Besteed tot peildatum	87.614
							Verplichtingen (geregistreerd)	72.454
							Restant krediet voor afronding	74.500
	Dekking	✓	✓	✓	De dekking is vastgesteld met de vaststelling van de programmabegroting 2019.		Bedrag dekking	234.568
Tijd	Planning	✓	✓	✓	De raad heeft op 22 januari 2019 opdracht gegeven voor uitvoering van de lokale energiestrategie 2019 -2022.		Vastgestelde einddatum project	30-12-2022

						Einddatum project op basis van inzichten op peildatum	30-12-2022
	Capaciteit (interne uren)	✓	✓	✓	De huidige en verwachte capaciteit is passend bij de uitvoering van de kwalitatieve doelstellingen.	Geraamd voor totale project	1.700
						Besteed tot peildatum	1028

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
De gemeente is te weinig zichtbaar in de uitvoering van de LES	Het ontbreken van kennis van en draagvlak voor de LES	Zichtbaarheid uitvoering LES en deelprojecten verhogen
De ambitie en de opgave zou te stevig kunnen zijn, omdat we voor het resultaat in onze gemeente afhankelijk zijn van actoren en afspraken op een ander niveau, zoals onder meer: de rijksoverheid en landelijk beleid, resultaten van het Klimaatakkoord, de regionale afspraken binnen de RES, de MRDH, de provincie Zuid-Holland, aanbieders van warmtealternatieven, inwoners, ondernemers en woningcorporaties.	Indien de opgave te stevig blijkt te zijn, zou het mogelijk gevolg kunnen zijn dat we de ambitie niet halen	Indien de opgave te stevig blijkt te zijn, dan kunnen we: 1. de ambitie aanpassen; 2: binnen onze invloedssfeer actoren extra stimuleren

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Transitievisie warmte	Er is een aanbesteding gestart voor het verkrijgen van advies op het onderdeel technisch economische analyse voor een warmtealternatief	Het onderzoek naar het warmtealternatief wordt uitgevoerd.
Klimaattafel	Er zijn totaal vier bijeenkomsten gehouden en een nieuw initiatief is gestart. Met initiatiefnemers wordt de voortgang besproken. De initiatieven worden gedeeld via de website. Twee initiatieven zijn gestopt.	Kennis en informatie over deze en nieuwe initiatieven wordt gedeeld. De voortgang van de initiatieven wordt gemonitord.
Interne organisatie	Het onderzoek naar de technische en financiële mogelijkheden van verduurzaming eigen vastgoed is in uitvoering.	Het onderzoek naar de technische en financiële mogelijkheden van verduurzaming van het eigen vastgoed wordt afgerond.
Interne organisatie	Een financieringsvoorstel wordt uitgewerkt voor verduurzaming van het zwembad.	Het financieringsvoorstel dient verder uitgewerkt te worden voor het zwembad.
Interne organisatie	De website van de LES is gelanceerd.	Het onderhouden en onder de aandacht brengen van de website

Interne organisatie	Monitoring van energiegebruik op veel gemeentelijke aansluitingen wordt uitgevoerd en analyse is gestart.	De analyse energieverbruik per aansluiting wordt verder uitgevoerd.
Overig	Het krediet voor een duurzame renovatie van sportclub Blauw-Zwart is verstrekt.	De beschikking op basis van de subsidieaanvraag is afgegeven.

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Zie activiteiten onder deelprojecten		

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Inwoners betrekken in plannen voor verduurzaming	Houden van vier klimaatafelbijeenkomsten	Monitoring en contact houden van bestaande initiatieven. Stimuleren van nieuwe initiatieven. Het houden van twee bijeenkomsten.
Betrekken van de woningcorporaties bij het opstellen van transitievisie warmte.	De woningcorporaties zijn betrokken.	Samen met de woningcorporaties het plan verder vorm geven.

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W	Voorstel aangeboden aan de gemeenteraad voor uitvoering van de routekaart Lokale Energiestrategie	
	Voorstel aangeboden aan de gemeenteraad voor het beschikbaar stellen van krediet voor een duurzame renovatie van Blauw-Zwart.	
	Afgeven van een beschikking voor een subsidie voor een duurzame renovatie van Blauw-Zwart	
Gemeenteraad	Beschikbaar stellen van krediet voor een duurzame renovatie van Blauw-Zwart.	
	Opdracht geven voor uitvoering van de Routekaart Lokale Energiestrategie.	
	Beschikbaar stellen van aanvullend krediet uit de overheveling van het oude klimaatprogramma	

Sporthal Wassenaar

Soort rapportage		Projectenrapportage						
Afdeling		RO		Startdatum project	4-9-2017	Rapportageperiode	1-5-2019	31-8-2019
Projectfase		Initiatiefase		Einddatum project	5-9-2022	Peildatum rapportage	1-9-2019	
Omschrijving project		Realisatie van een combisporthal aan de Dr. Mansveltkade (locatie De Kieviten).						
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode		Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project	
Kwaliteit	Resultaat	!	!	!	In de raadsvergadering 16-7-2019 is een taakstellend budget en voorbereidingskrediet vastgesteld. Dit najaar zal een Schets Ontwerp inclusief gedetailleerde kostenopstelling en vervolgens een Voorlopig Ontwerp worden opgeleverd. In dit proces moet duidelijk worden of een combisporthal op basis van de programmatische eisen en wensen binnen het gestelde budget realiseerbaar is. Een risico hierbij vormen de sterk gestegen bouwkosten.		Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?	
Geld	Krediet	!	✓	!	Voorbereidingskrediet van € 70.000 incl. BTW voor de sporthal.		Verleend krediet	50.000
							Besteed tot peildatum	43.060
							Verplichtingen (geregistreerd)	
							Restant krediet voor afronding	6.940
	Dekking	✓	✓	!	Budget voor realisatie Sporthal van 7,4 miljoen incl. BTW.		Bedrag dekking	Sporthal: 7,4 miljoen

Tijd	Planning	!	✓	✓	Aanbesteding sporthal eind 2019, besluitvorming 2020 en geplande oplevering sporthal medio 2022.	Vastgestelde einddatum project	5-9-2022
						Einddatum project op basis van inzichten op peildatum	
	Capaciteit (interne uren)	!	✓	✓		Geraamd voor totale project	NTB
						Besteed tot peildatum	8u/week per april 2019.

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Sterk gestegen bouwkosten	Ambities nieuwe sporthal niet realiseerbaar	Overleg met sportverenigingen over ambities. Uitkomsten aanbesteding voorleggen aan gemeenteraad.
Geen duidelijkheid over realiteit kostendekkende exploitatie sporthal	Tekorten op exploitatie sporthal waarvoor nog geen structurele dekking bestaat.	Contractuele afspraken exploitatie vastleggen tussen gemeente en De Kieviten. Intensief overleg tussen Kieviten en gemeente vanaf start exploitatie.

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Besluitvorming over realisatie nieuwe combisporthal aan de Dr. Mansveltkade, locatie De Kieviten, en het voteren van budget en voorbereidingskrediet.	Besluitvorming gerealiseerd raadsclusus juli.	Voorbereiden aanbesteding sporthal. Uitwerken exploitatie en beheerconstructie.

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Besluitvorming over realisatie nieuwe combisporthal aan de Dr. Mansveltkade, locatie De Kieviten, en het voteren van budget en voorbereidingskrediet.	Besluitvorming gerealiseerd raadsclusus juli.	Voorbereiden aanbesteding sporthal.
Intentieovereenkomst tussen gemeente, de Sporthalcommissie en de Kieviten over beheer en exploitatie nieuwe sporthal	Intentieovereenkomst door alle partijen ondertekend.	Uitwerken exploitatie en beheerconstructie in een contract.

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Sporthal: Intensief overleg met	Doorlopend	Voortzetten.

sporthalcommissie, sportverenigingen, de Kieviten		
Realisatie projectwebsite	In concept gereed	Opleveren projectwebsite.
Diverse berichtgeving in media	Diverse berichtgeving in media	Diverse berichtgeving in media

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W	Zie gemeenteraad.	Besluit akkoord op aanbesteding
		Besluitvorming uitkomsten aanbesteding en voorstel gunning.
Gemeenteraad	16-7-2019 besluitvorming Sporthal aangaande budget, voorbereidingskrediet en locatie De Kieviten.	Uitkomsten aanbesteding en voorstel gunning.

Gymzaal Burmanlaan

Soort rapportage		Projectenrapportage						
Afdeling		RO		Startdatum project	5-9-2017	Rapportageperiode	1-5-2019	31-8-2019
Projectfase		Initiatiefase		Einddatum project	5-9-2022	Peildatum rapportage	1-9-2019	
Omschrijving project		Realisatie van een gymzaal aan de Burmanlaan.						
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode		Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project	
Kwaliteit	Resultaat	✓	✓	✓	In raadsvergadering 16-7-2019 is een taakstellend budget en voorbereidingskrediet vastgesteld en zijn specifieke kwaliteitseisen benoemd. Een belangrijke kwaliteitseis vormt de wens voor een turnkey gymzaal concept gebaseerd op een vernieuwende visie op bewegen en bewegingsonderwijs. Na de zomer zullen de kwalitatieve eisen worden verwoord in een Programma van Eisen en zal de aanbesteding plaatsvinden.		Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?	Ja
Geld	Krediet	✓	✓	✓	Voorbereidingskrediet van € 34.000 incl. BTW voor gymzaal.		Verleend krediet	34.000
							Besteed tot peildatum	7.427
							Verplichtingen (geregistreerd)	0
							Restant krediet voor afronding	26.573
	Dekking	✓	✓	✓	Budget € 1,39 miljoen incl. btw (€1,15 miljoen excl. btw) voor de realisatie van een gymzaal aan de Burmanlaan.		Bedrag dekking	1,39 mln

Tijd	Planning	✓	✓	✓	Aanbesteding gymzaal eind 2019 en opleveren gymzaal eind 2020.	Vastgestelde einddatum project	31-12-2020
						Einddatum project op basis van inzichten op peildatum	31-12-2020
	Capaciteit (interne uren)	✓	✓	✓	Projectleider min. 8u/week voor gymzaal en realisatie sporthal Dr. Mansveltkade. Vorbereidingskrediet geeft ruimte voor externe ondersteuning. Variabele inzet projectteam.	Geraamd voor totale project	NTB
						Besteed tot peildatum	8u/week per april '19

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
Gestegen bouwkosten en beperkte beschikbaarheid van capaciteit bij bouwondernemingen vormen een risico.	Vertraging realisatie gymzaal en prijsstijgingen.	Door te kiezen voor een turnkey concept zal aan de voorkant van het proces duidelijkheid komen incl. contractuele afspraken.

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Besluitvorming over keuze voor nieuwe gymzaal aan Burmanlaan en voteren van budget en voorbereidingskrediet	Besluitvorming gerealiseerd in raadsclusus juli.	Aanbesteding gymzaal

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Besluitvorming voorbereiden gymzaal.	Besluitvorming in raadsclusus juli	Vorbereiding aanbesteding gymzaal

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Overleg met betrokken scholen over realisatie gymzaal.	Excursie met scholen 13/6 Amstelveen naar innovatieve gymzaal.	Voortzetten overleg.
Realisatie projectwebsite	Vorbereidingen gestart	Opleveren projectwebsite.
Diverse berichtgeving in media	Diverse berichtgeving in media	Diverse berichtgeving in media
Burgerparticipatie	Zie hiervoor.	Onderdeel maken aanbesteding.

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W	Zie gemeenteraad	Besluit akkoord op aanbesteding
		Besluitvorming inzake gunning en contractvorming na aanbesteding
Gemeenteraad	16-7-'19 besluitvorming gymzaal aangaande budget, voorbereidingskrediet en keuze voor innovatieve gymzaal op locatie Burmanlaan	

Warenar

Soort rapportage		Projectenrapportage							
Afdeling			Startdatum project			Rapportageperiode			
Projectfase		Initiatiefase		Einddatum project			Peildatum rapportage		31-8-2019
Omschrijving project		Een advies aan de raad over de vorm, inhoud en kaders over de toekomst van de Warenar aan de Kerkstraat 75, die als uitgangspunt dienen om tot een haalbaar en rechtmatig plan te komen.							
Aspect van rapportage		Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Toelichting op huidige periode en verwachting komende periode			Stand van zaken overall planning, financiën en capaciteit gericht op realisatie van het totale project	
Kwaliteit	Resultaat							Is het beoogd eindresultaat binnen de gestelde kaders haalbaar?	
Geld	Krediet							Verleend krediet	
								Besteed tot peildatum	
								Verplichtingen (geregistreerd)	
								Restant krediet voor afronding	
	Dekking							Bedrag dekking	
Tijd	Planning	✓	✓	Dit najaar neemt het college een besluit over het plan voor de Warenar.			Vastgestelde einddatum project		
							Einddatum project op basis van inzichten op peildatum		
	Capaciteit (interne uren)	✓	✓	Het advies wordt binnen de huidige capaciteit van de WODV opgesteld.			Geraamd voor totale project		
							Besteed tot peildatum		

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel

Deelprojecten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
n.v.t.		

Activiteiten en resultaten

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het project	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W		Advies voor de Warenar
Gemeenteraad		Advies voor de Warenar

Programmarapportages

Invoering Omgevingswet

Afdeling	RO	Startdatum programma	1-4-2017	Rapportageperiode	28-3-2019	29-7-2019
Stadium programma	Effectueringsstadium	Verwachte einddatum programma	1-1-2021	Peildatum rapportage	1-7-2019	
Omschrijving programma	<i>Aanleiding</i> Per 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Daarmee worden 26 wetten, 120 Algemene Maatregelen van Bestuur en 120 ministeriële maatregelen samengevoegd. Deze wet kent daarbij vier verbeterdoelen: • inzichtelijk omgevingsrecht; • leefomgeving centraal (samenhangende benadering); • ruimte voor maatwerk (bestuurlijke afwegingsruimte); • snellere & betere besluitvorming. <i>De drie veranderopgaven</i> Deze veranderingen en verbeterdoelen brengen voor onder andere gemeenten drie veranderopgaven met zich mee: • een juridische opgave: vereenvoudiging van juridische regels en een andere manier van het aanbieden van deze juridische regels; • digitale opgave: aansluiten op het landelijke systeem het digitaal stelsel Omgevingswet en ontsluiten van informatie, waarbij nagedacht moet worden over de gewenste informatie - en applicatiestructuur. Daarbij is het belangrijk om de bestaande processen - visie ontwikkeling, planvorming, vergunningverlening en beheertaken - tegen het licht te houden en waar nodig aan te passen; • de opgave om anders te (gaan) werken: een intensievere manier van samenwerken met ketenpartners (denk aan GGD, Omgevingsdienst en Veiligheidsregio), maar ook meer samenwerken met inwoners, bedrijven en buurgemeenten. Verder vraagt de Omgevingswet een andere rol en werkwijze van raad, college en ambtelijk apparaat). <i>Wat vraagt dit van gemeenten?</i> Dit alles vraagt van gemeenten om na te denken over de ambitie die zij hebben met deze wet. Afhankelijk van de ambitie en de manier waarop de gemeente nu al werkt zal in meer of mindere mate een andere manier van werken nodig zijn. Wij pakken dit op door binnen het Programma invoering Omgevingswet te leren, ervaren, verankeren in structuren en uiteindelijk verankeren op de werkvloer. Daarbij werken we regionaal samen in de regio					

Haaglanden en in Hart van Holland en vergroten we onze kennis & leren door regionaal deel te nemen aan verschillende leerkringen en regionale werkgroepen m.b.t. de Omgevingswet.

Ambitie

Met de implementatie van de Omgevingswet willen we ontwikkelingen in de leefomgeving mogelijk maken. Daarbij staan vertrouwen en onze inwoner/initiatiefnemer centraal.

Strategische doelen

1. Behoud en versterking van de kwaliteit van onze leefomgeving met ruimte voor initiatieven mede door deregulering/andere regulering;
2. Integrale afweging met betrekking tot alle belanghebbenden op basis van vertrouwen ook in de regio;
3. De WODV, gemeenteraad en het college kunnen werken op basis van vertrouwen door middel van loslaten en openstaan voor initiatieven/ideeën.

Concrete doelen (baten) 2019-2020

A. Regionale samenwerking:

1. Er is een beeld gevormd bij de noodzakelijke regionale samenwerking vanwege de decentralisatie/transitie.

B. Kerninstrumenten:

1. We voldoen vanaf 1-1-2021 aan alle wettelijke minimumvereisten van de Omgevingswet;
2. Vanaf 1-1-2021 is duidelijk op welke manier alle informatie voor initiatiefnemers, betrokkenen en belanghebbenden beschikbaar zijn.

C. DSO & dienstverlening:

1. Vanaf 1-1-2021 is duidelijk op welke manier alle informatie voor initiatiefnemers, betrokkenen en belanghebbenden beschikbaar is.

D. Organisatie:

1. Alle betrokkenen (intern en extern) kunnen integraal samenwerken.

E. Communicatie & participatie:

1. Alle stakeholders zijn geïnformeerd over de voortgang van de Omgevingswet;
2. Het is duidelijk hoe met participatie onder de Omgevingswet om moet worden gegaan.

Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Huidige stand van zaken en toelichting daarop	Verwachting komende periode
-----------------------	--------------------	-----------------	-----------------------------	---	-----------------------------

Doelstelling				Onder de algemene beschrijving staan de strategische en concrete doelen benoemd die gesteld zijn op 1-1-2021. Op basis van de conclusies uit de <i>Programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018</i> (juli 2019 naar u toegestuurd), de <i>Financiële impactanalyse Omgevingswet</i> (ontvangt u na het zomerreces) en de lijst met minimale acties van de VNG (samen met de programmaevaluatie naar u toegestuurd) moeten we concluderen dat herijking van het <i>Programmaplan invoering Omgevingswet 2019-2020</i> nodig is. Dit kan leiden tot aanscherping van de doelstellingen voor de periode 2019-2020. Bij de herijking staan de vragen centraal: welke doelen moeten we bereiken, zijn nodig om onze dienstverlening te behouden. We gaan ervan uit dat door de herijking we in september beter weten wat echt moet en wat we moeten kunnen vanaf 1-1-2021. Door deze bijsturing zitten we vanaf september weer op koers.
Planning				We merken dat de huidige planning niet meer haalbaar is, voor 1-1-2021 kunnen we niet alle in de programmavisie opgenomen ambities halen. Het college heeft - zoals u in de informatiebrief <i>Programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018</i> heeft kunnen lezen - de WODV gevraagd om het programmaplan invoering Omgevingswet 2019-2020 te herijken. Door middel van deze herijking wordt het voor het college mogelijk om bij te sturen, waarbij onze focus 1-1-2021 is. De centrale vraag daarbij is <i>wat moeten we tweede helft 2019 en in 2020 in ieder geval oppakken om over de benodigde vaardigheden te beschikken om de doelen van de Omgevingswet te halen en de dienstverlening op het huidige niveau te kunnen houden.</i> De planning vraagt in zo'n complexe opgave continue aandacht. Zoals onder de huidige periode al aangegeven, is alles doen en afronden voor 1 januari 2021 niet haalbaar. We ontvangen ook nog steeds nieuwe informatie vanuit het Rijk. Hierdoor is en blijft het noodzakelijk om de komende periode ook te blijven monitoren en in de planning bij te sturen. We bepalen continue welke inspanningen/activiteiten we oppakken, wat helpt ons het meest om de doelen te behalen. Daarbij maken we ook keuzes (waar het uw bevoegdheid raakt ontvangt u een voorstel) over wat we niet doen.

							voor 2020 moeten de uren nog worden bepaald.
		Totaal geraamde uren	voor 2019: 5.303 uur	Besteed tot peildatum	921	Restant uren	
Kwaliteit	 	Zoals ook onder de kop doelstelling en planning genoemd, redden we het niet om alles klaar te hebben op 1 januari 2021. De transitieperiode vanuit het Rijk loopt tot 1 januari 2029. Om kwaliteit te kunnen leveren en de beoogde doelen te bereiken is het nodig om in de tijd weg te zetten wat we wanneer willen en moeten bereiken. Daarbij wordt samen met stakeholders bepaald welke kwaliteit daarbij nodig is. We gaan ervan uit dat we door de herijking in beeld hebben wat we wanneer gaan doen en wie onze stakeholders zijn met wie we in gesprek gaan over de op te leveren kwaliteit. Wat we in ieder geval het derde kwartaal oppakken is het verder vormgeven van het kerninstrument omgevingsvergunning. Er wordt geoefend met het werkproces. Daarnaast is er een simulatie houding en gedrag, waarbij ambtenaren, collegeleden, raadsleden, ketenpartners en inwoners met elkaar aan de slag gaan om te leren en ervaren wat nodig is om te werken met de Omgevingswet. Vanuit het oefenen met het werkproces omgevingsvergunning en de simulatie volgt een ontwikkelpad, delen we kennis en vergroten we de betrokkenheid zowel intern als extern.					
Financiën	 	De financiële impactanalyse is in concept gereed en wordt in september naar u gestuurd met daarin de conclusies uit de analyse. Een van de conclusies is dat het niet uit te sluiten blijft. Via de BSC analyse brengen we De komende tijd zal het nodig blijven om kortcyclisch kwaliteit, planning en financiën te monitoren, waarbij tijdige bijsturing mogelijk blijft.					

[illegible]

Aspect van rapportage	Voorgaande periode	Huidige periode	Verwachting komende periode	Huidige stand van zaken en toelichting daarop	Verwachting komende periode
Tempo				Het tempo is van verschillende factoren afhankelijk deze periode, maar ook de komende periode. Twee op dit moment belangrijke punten	Zie toelichting bij de huidige stand van zaken. Deze toelichting is ook de komende periode van toepassing.

Haalbaarheid				Door middel van de herijking trachten we de inspanningen die minimaal nodig zijn binnen de gestelde tijd te realiseren. Echter zoals ook bij tempo is benoemd zijn tijdige informatie vanuit het Rijk en voldoende medewerkers binnen de werkorganisatie om de inspanningen te verrichten en de kennis en vaardigheden te behouden en vergroten die nodig zijn voor het werken met de Omgevingswet van belang. Zie toelichting bij de huidige stand van zaken. Deze toelichting is ook de komende periode van toepassing.
Efficiëntie				De inspanningen die worden verricht, ook de herijking, zijn nodig om de efficiëntie waarmee we werken aan de implementatie van de Omgevingswet te kunnen waarborgen. We gebruiken daarbij een agil/scrum methode, waardoor sneller zichtbaar is of we op koers liggen en alleen dingen doen die de meeste meerwaarde opleveren om de doelen te halen en tijdig bij te kunnen sturen. Zie toelichting bij huidige stand van zaken. We zien geen aanleiding om de komende periode verandering door te voeren
Flexibiliteit				Om de flexibiliteit te behouden en in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen gebruiken we de agil/scrum methode. Hierdoor We zien geen aanleiding om de huidige werkwijze te wijzigen. De flexibiliteit is hiermee gewaarborgd.

Doelgericht			Bij de herijking van het programmaplan invoering Omgevingswet 2019-2020 worden de doelen aangescherpt voor de periode tot 1-1-2021. Daarbij wordt gekeken welke inspanningen we nu moeten uitvoeren om op 1 januari 2021 met de wet te kunnen werken. In 2020 wordt bepaald wat na de inwerkingtreding van de	We gaan er voor de komende periode vanuit dat de aanscherping van de doelen en verdere herijking van het programmaplan ervoor zorgt dat we vanaf september 2019 een goede prioritering hebben over wat moet eerst en doen we de juiste dingen op het juiste moment om de doelen te bereiken. Daarbij eerst de korte termijn doelen om vervolgens verder te kunnen met de doelen die op een langere termijn behaald moeten worden. Waarbij de uiteindelijke ambitie blijft "ontwikkelingen in de leefomgeving mogelijk maken. Daarbij staan vertrouwen en onze inwoner/initiatiefnemer centraal."

Risico's

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregel
De aanlevering van de benodigde informatie en bouwstenen om intern te zorgen dat alle systemen zijn ingericht om aangesloten te worden op het landelijk deel van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.	Niet op tijd klaar om vanaf 2021 de aanvragen van het Digitaal Stelsel te ontvangen en informatie te ontsluiten, waardoor intern extra handelingen nodig zijn. Daarnaast is nog niet duidelijk wat het van de gemeente vraagt. Daardoor is een goede inschatting van eventuele kosten die dit stelsel met zich meebrengt nog niet mogelijk.	Ambtelijk volgt men de ontwikkelingen door naar landelijk en/of regionaal georganiseerde bijeenkomsten te gaan waar kennis en stand van zaken over het digitaal stelsel wordt gedeeld.
Huidige capaciteit binnen de WODV is ontoereikend en continuïteit staat onder druk vanwege hoog verloop.	Vertraging van invoering van de Omgevingswet, verlies van kennis en vaardigheden in de organisatie en verlies van opgebouwde relaties in de buitenwereld.	Bij het werven van nieuwe medewerkers rekening houden met de eisen en wensen (profiel) die de Omgevingswet stelt aan de competenties van medewerkers.
Gemeenten kunnen extra kosten krijgen als gevolg van hun mede-eigenaarschap van ketenpartners (denk aan GGD, omgevingsdienst en veiligheidsregio), maar ook bestaat de mogelijkheid dat deze	De VNG schat in dat gemeenten van onze omvang € 60.000 meer moeten betalen.	Intensivering van de gesprekken en contacten met de ketenpartners om met elkaar na te gaan welke extra kosten te verwachten zijn. Daarbij afspraken maken en zoals de VNG in de lijst met minimale acties

ketenpartners hun tarieven gaan verhogen als gevolg van de Omgevingswet		noemt maken van financiële arrangementen voor 1-1-2021
---	--	--

Programmaresultaten

Beoogd te realiseren deze periode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
	Zie onder besluitvorming bij relevant genomen besluiten.	Zie onder besluitvorming bij toekomstige besluiten

Burgerparticipatie

Beoogd deze rapportageperiode	Gerealiseerd	Te realiseren aankomende periode
Opstellen en laten vaststellen van een communicatieplan Omgevingswet	Dit plan is nog niet gerealiseerd	Laten vaststellen van een communicatieplan Omgevingswet

Besluitvorming

Gedurende de looptijd van het programma	Relevante genomen besluiten	Toekomstige besluiten
College van B&W	Programma startplan invoering Omgevingswet 2017	Plan van aanpak voor regelbeheer & vragenbomen i.r.t. vigerend beleid
	Programmaplan invoering Omgevingswet 2018	Ontwikkelopgave DSO
	Programmaplan invoering Omgevingswet 2019-2020	Opdracht i.v.m. 0-meting kennis en vaardigheden Omgevingswet
	Programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018	communicatieplan Omgevingswet
		Plan van aanpak aanpassen werkprocessen Omgevingsvergunning
		Financiële impactanalyse Omgevingswet
Gemeenteraad		Programmaplan invoering Omgevingswet 2020
	Programmavisie invoering Omgevingswet	Plan van aanpak Omgevingsvisie (inclusief participatieplan voor dit traject)
		Plan van aanpak Omgevingsplan (inclusief afwijkingsplannen in het Initieel Omgevingsplan)

Rijnlandroute

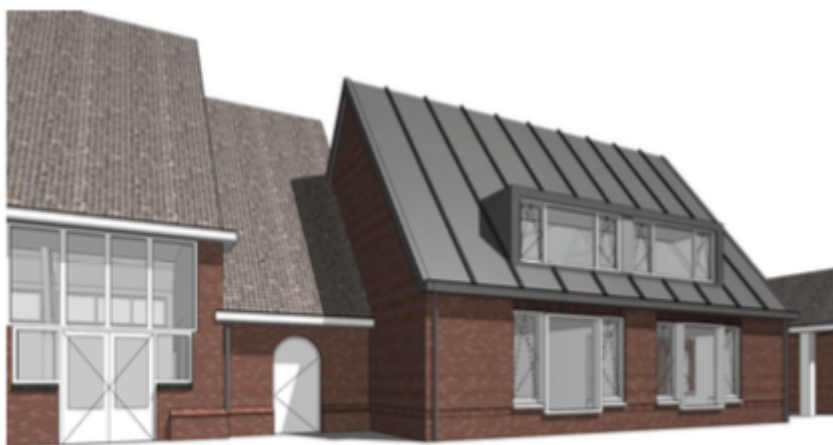
Portefeuillehouder	Klaver	Ambtelijk aanspreekpunt	Van Leeuwen
Begindatum	3-11-2013	Verwachte einddatum	31-12-2022
Stakeholders	Provincie Zuid-Holland		
Omschrijving project	De Rijnlandroute is een project van de provinciale en Rijksoverheid. Door de realisatie van de Rijnlandroute ontstaat een extra verbinding tussen de A4 en de A44, waardoor de regionale bereikbaarheid verbetert en het hoofdweggenetwerk in de regio een robuuster karakter krijgt.		
Belang voor de gemeente			
Verbetering van de doorstroming en hierdoor de regionale bereikbaarheid. Gedeeltelijke ontlasting van de A44/N44.			
Betrokkenheid gemeente			
Betrokkenheid en inzet is erop gericht om in de uitvoeringsfase de belangen van Wassenaar zo goed mogelijk te behartigen. Het gaat daarbij om een zo goed mogelijke inpassing van de weg, het beperken van de bouw hinder tijdens de aanleg en het streven naar een verdere optimalisatie van de aanleg. De omgevingsvergunningen worden door de gemeente Leiden behandeld.			
Planning			
Het betreft hier een extern project. Planning is afhankelijk van meerdere variabelen. Voor het project is het van belang dat gestart kan worden met het boren van de tunnel in juli 2019. Voor de meer concrete planning wordt verwezen naar de website van Comol5 . Door een tragisch ongeval is de boor twee maanden later van start gegaan. Het is nog onduidelijk wat dit betekent voor de totale planning van de RijnlandRoute. Momenteel zijn wij nog met de provincie in gesprek over, over te dragen gronden en daarmee ook het beheer na aanleg van de RijnlandRoute. Hierover verwachten wij komende periode meer duidelijkheid.			
Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)	
Comol5 heeft bezwaar gemaakt tegen het in rekening gebrachte legesbedrag.	n.v.t.	n.v.t.	

Afbeelding Rijnlandroute

Uitbreiding Herenwegschool

Uitbreiding Herenwegschool			
Portefeuillehouder	Lia de Ridder	Ambtelijk aanspreekpunt	Ron Wijk
Begindatum	1-6-2019	Verwachte einddatum	31-12-2019
Stakeholders	PCOW		
Omschrijving project	Uitbreiding bestaande huisvesting schoolgebouw Herenwegschool met 271 m2.		
Belang voor de gemeente			
Realisatie van adequate huisvesting voor de leerlingen van de Herenwegschool.			
Betrokkenheid gemeente			
Verantwoordelijk voor voldoende huisvestingsvoorzieningen.			
Planning			
In 2016 is € 347.000 beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de Herenwegschool. Door allerlei omstandigheden is het bouwplan aangepast. Inmiddels is de verbouwing in volle gang en is het oorspronkelijke budget uitgekeerd aan het schoolbestuur. In oktober is er overleg met de directie en het bestuur van de Herenwegschool over de voortgang en het budget.			
Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)	
Project is vertraagd. Vergunning is niet verleend. Nieuw plan opgesteld. Vergunning verleend.	Kostenstijging door tijdsverloop.		

Afbeelding project Uitbreiding Herenwegschool

Generaal Winkelmanlaan

Portefeuillehouder	Wassenaar	Ambtelijk aanspreekpunt	Van Leeuwen
Begindatum	25-11-2013	Verwachte einddatum	31-12-2019
Stakeholders	Waijier projectontwikkelaar		
Omschrijving project	Extra woningaanbod voor de gemeente. Energieneutraal gebouw (voorbeeldproject). Verbetering van de openbare ruimte in het gebied.		
Belang voor de gemeente			
Verkoop van grond, onder voorwaarden, waardoor woningbouwontwikkeling op deze locatie mogelijk wordt. Daarnaast herinrichting van de openbare ruimte.			
Betrokkenheid gemeente			
Het proces verkoop en herontwikkeling van de grond is (financieel) afgerond. Na de zomer wordt gestart met de herinrichting van de openbare ruimte. Het bestek hiervoor wordt momenteel voorbereid in nauw overleg met de gemeente.			
Planning			
Oplevering gebouw 3e kwartaal 2019. Start werkzaamheden herinrichting openbare ruimte 3e kwartaal 2019.			
Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)	
Vertraging herinrichting openbare ruimte.	Verkeer- en parkeeroverlast	Monitoring en zorgvuldige communicatie richting omwonenden.	

Afbeelding project Generaal Winkelmanlaan

Zuidelijke ontsluiting Kerkehout

Landelijke Ontsluiting Kerkehout			
Portefeuillehouder	Klaver	Ambtelijk aanspreekpunt	Eenink Romanenkova
Begindatum	1-1-2013	Verwachte einddatum	31-12-2020
Stakeholders	Rijkswaterstaat, als zijnde eigenaar en wegbeheerder van de Zijdeweg en de kruispunten met de N14 en de N44. Gemeente. Bewoners Kerkehout en bestuurders van motorvoertuigen in het algemeen		
Omschrijving project	Realisatie calamiteitenontsluiting voor Kerkehout over het terrein van Hotel Den Haag Wassenaar.		
Belang voor de gemeente			
Goede Ruimtelijke ordening, veiligheid en wet- en regelgeving.			
Betrokkenheid gemeente			
Beperkt. Planologisch is het geregeld.			
Planning			
Proces en voortgang is afhankelijk van derden (van der Valk).			
Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)	
Hotel Den Haag Wassenaar werkt niet mee aan uitvoering.	Zender voor selectieve toegang wordt niet geplaatst.	Handhaving via gesloten privaatrechtelijke overeenkomst.	

Voorlinden

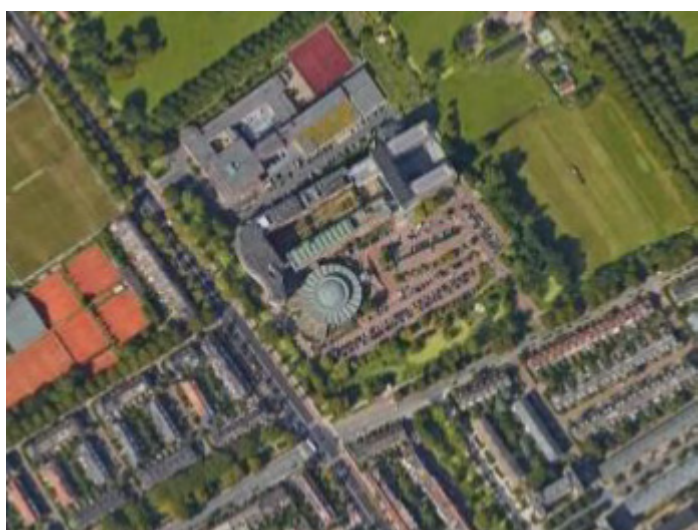
Portefeuillehouder	Wassenaar	Ambtelijk aanspreekpunt	Mulder
Begindatum	1-9-2016	Verwachte einddatum	1-6-2020
Stakeholders	Museum Voorlinden		
Omschrijving project	Vergunningverlening en realisering definitieve oplossing voor parkeren.		
Belang voor de gemeente			
Definitief oplossen van de parkeerproblematiek in en rond landgoed Voorlinden en in de wijk Binnen-Klingen.			
Betrokkenheid gemeente			
Bevoegd gezag voor vergunningverlening en handhaving. Afstemming met andere overheden/adviseurs.			
Planning			
De aanvraag voor een definitieve uitbreiding van de parkeervoorziening moet vóór 1 december 2019 zijn ingediend. Daaraan voorafgaand wordt de haalbaarheid van de definitieve oplossing met provincie, omgevingsdienst, RCE en buurtbewoners onderzocht. De aanvraag voor de definitieve oplossing is uitgebreid en duurt daarmee tenminste een half jaar. De planning is verder afhankelijk van mogelijk bezwaar en beroep.			
Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)	
Dat er geen (bestuurlijk) draagvlak is voor een definitieve oplossing.	Parkeerproblemen in de wijk Binnen-Klingen.	Inzet van boa's (zit ook grenzen aan)	

Afbeelding project Voorlinden

ANWB-locatie

Portefeuillehouder	Wassenaar	Ambtelijk aanspreekpunt	Engelbert
Begindatum	27-11-2018	Verwachte einddatum	31-12-2022
Stakeholders	ANWB en ontwikkelende partij (nog niet definitief)		
Omschrijving project	De herontwikkeling van het ANWB-gebouw is een initiatief van de ANWB en een ontwikkelende partij. Een groot gedeelte van het kantoor wordt gesloopt om plaats te maken voor woningbouw.		
Belang voor de gemeente			
Het project draagt bij aan de gemeentelijk ambitie m.b.t. woningbouw.			
Betrokkenheid gemeente			
De gemeente Wassenaar is bevoegd gezag voor de planologische maatregelen die getroffen moeten worden. Bewaker van participatieproces met omgeving. Met een anterieure overeenkomst zijn de plankosten zijn verzekerd.			
Planning			
Omdat het initiatief van derden is, is de planning hiervan afhankelijk. Concrete planning moet nog door ontwikkelende partijen worden gemaakt. De globale opzet is eerst een participatieproces met de omgeving, daarna verdere uitwerking van het bouwplan en vervolgens de start van de planologische procedure.			
Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)	
Tegen de planologische maatregelen bestaat de mogelijkheid tot bezwaar en beroep.	Uitstel, vertraging, gevolgen voor uitvoering.	Proces vraagt zorgvuldige voorbereiding.	

Afbeelding project ANWB-locatie

Valkenburg

Portefeuillehouder	Kees Wassenaar	Ambtelijk aanspreekpunt	Leo Kemp / Fred Lansbergen
Begindatum	1-1-1999	Verwachte einddatum	
Stakeholders	Rijksvastgoedbedrijf, Provincie Zuid-Holland, gemeente Katwijk		
Omschrijving project	Voormalig vliegveld Valkenburg wordt door Katwijk en het Rijksvastgoedbedrijf getransformeerd tot woonwijk en kennisintensieve werklocaties, grenzend aan en onderdeel van de Groene Zone.		
Belang voor de gemeente			
Wassenaar participeert actief in de ontwikkeling van de locatie Valkenburg, het voormalig Marine-vliegveld, die wordt aangestuurd vanuit het Bestuurlijk Vierpartijenoverleg Valkenburg, onder voorzitterschap van de provincie. De Valkenburgse ontwikkeling kent twee majeure onderdelen: de woningontwikkeling (5.000 woningen), met als trekker de gemeente Katwijk) en de ontwikkeling van de Groene Zone, waarvan Wassenaar de trekker is. De bestuurlijke afspraken tussen de belangrijkste (vier) betrokken partijen over de ontwikkeling van Valkenburg zijn op 26 maart 2019 door de raad bekrachtigd.			
Betrokkenheid gemeente			
De Groene Zone is de laatste verbindende ecologische schakel tussen het waardevolle Hollandse duingebied en het Groene Hart (veenweidegebied). Het gebied fungeert tevens als groene buffer tussen de grootschalige Katwijkse woningontwikkeling en de dorpsbebouwing van Wassenaar, waarin compenserende en mitigerende maatregelen als gevolg van de woningontwikkeling in het Katwijkse deel een plaats moeten krijgen. Het gebied heeft een hoge natuurwaarde, en kent ook een aantal belangrijke cultuurhistorische elementen (w.o. de Tankgracht). Drinkwaterbedrijf DUNEA ziet het gebied als een lange termijn waterwinlocatie (tenminste 50 jaar). Daarnaast krijgt de Groene Zone een belangrijke regionale functie voor extensieve recreatie.			
Voor de ontwikkeling van de Groene Zone wordt een programma opgesteld (inclusief planning, raming van kosten en dekkingsmogelijkheden), aangestuurd door de Stuurgroep Groene Zone onder voorzitterschap van Wassenaar. De belangrijkste bestuurlijke stakeholders participeren daarin. Complicerende factor bij de ontwikkeling is dat het aantal stakeholders in de Zone groot is, dat het grondeigendom in de zone versnipperd is en dat beschikbare middelen voor grootschalige ingrepen ontbreken. Het programma vormt de basis voor het opstellen van realisatieplannen.			
Planning			

De voortgang van de ontwikkeling van de Groene Zone hangt nauw samen met die van de Katwijkse woningontwikkeling. Besluiten over compenserende maatregelen, mitigerende maatregelen (inclusief de daarvoor beschikbare middelen), ontsluiting, water- en groenvoorzieningen etc. zijn noodzakelijk om de inrichting van de Groene Zone vorm te kunnen geven. Er wordt naar gestreefd om een eerste concept van het Programma Groene Zone in november 2019 beschikbaar te hebben, hoewel dit in hoge mate mede-afhankelijk is van de ontwikkelingen aan Katwijkse zijde. Vanuit Wassenaar wordt, in samenwerking met directbetrokkenen (ondernemers, agrariërs, volkstuinders, bewoners, etc.), parallel gewerkt aan de programma-thema's die onafhankelijk van de voortgang in de woningbouw kunnen worden voorbereid: bedrijvigheid, ecologie, cultuurhistorie, natuur.

Voor een aantal korte termijn-maatregelen is in het kader van de realisatie van de ecologische verbindingsstructuur in de Zone een stappenplan opgesteld. De voorgestelde maatregelen zijn inpasbaar in het programma Groene Zone, en geven een goed, voor iedereen zichtbaar signaal van positieve activiteiten in het gebied. De realisatie is afhankelijk van het beschikbaar stellen van subsidie door de provincie. De realisatie van de eerste deelprojecten wordt in 2020 verwacht.

Risico's	Mogelijk gevolg	Beheersmaatregelen (binnen mogelijkheden gemeente)
Afhankelijkheid van meerdere partijen met uiteenlopende belangen.	Vertraging; andere visie.	In overleg blijven, goede gouvernance.
Stikstofdepositie voor de projectlocatie Valkenburg	Extra mitigerende maatregelen in de groene zone, vertraging	In overleg blijven, goede gouvernance.
Weinig draagvlak voor de Bestuurlijke afspraken.	Weinig betrokkenheid of weerstand bij ontwikkeling Groene Zone.	Goede communicatie en het betrekken van de raad middels de raadswerkgroep.

Afbeelding project Valkenburg

Begrotingswijzigingen

Begrotingswijziging 2019

Nr	PROGRAMMA omschrijving	LASTEN				BATEN			
		Mutaties bestaande ramingen				Mutaties bestaande ramingen			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
0	Bestuur en ondersteuning	-574.014	0	0	0	-91.688	0	0	0
1	Veiligheid	41.675	0	0	0	5.600	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	-20.919	0	0	0	0	0	0	0
3	Economie	34.709	0	0	0	66.410	0	0	0
4	Onderwijs	-7.256	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	347.213	0	0	0	170.705	0	0	0
6	Sociaal domein	68.440	0	0	0	0	0	0	0
7	Volksgezondheid en milieu	-19.480	0	0	0	-43.857	0	0	0
8	Wonen en bouwen	456.784	0	0	0	580.898	0	0	0
	Saldo mutaties vóór resultaatbestemming	327.152	0	0	0	688.068	0	0	0
	MUTATIES RESERVES	0	0	0	0	-13.788	0	0	0
	Saldo mutaties na resultaatbestemming	327.152	0	0	0	674.280	0	0	0
	SALDO MUTATIES PROGRAMMABEGROTING (+ = nadelig - = voordelig)	-347.128	0	0	0				

Begrotingswijziging 2020

Nr	PROGRAMMA omschrijving	LASTEN				BATEN			
		Mutaties bestaande ramingen				Mutaties bestaande ramingen			
		2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
0	Bestuur en ondersteuning	-700	-700	-700	-700	0	0	0	0
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	60.000	0	0	0	0	0	0	0
3	Economie	30.000	30.000	30.000	15.000	0	0	0	0
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	62.200	24.700	8.700	23.700	37.500	0	0	0
6	Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo mutaties vóór resultaatbestemming	151.500	54.000	38.000	38.000	37.500	0	0	0
	MUTATIES RESERVES	0	0	0	0	0	0	0	0
	Saldo mutaties na resultaatbestemming	151.500	54.000	38.000	38.000	37.500	0	0	0
	SALDO MUTATIES PROGRAMMABEGROTING (+ = nadelig - = voordelig)	114.000	54.000	38.000	38.000				